

VOKIETIJOS L. B. VALDYBOS

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 58 / 17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasinaudojant jo žiniomis, maloniai prašoma nurodyti šaltinį.

Nr. 7/8 (380/381) 1979 lapkričio 8

45 - ių p a b a l t i e č i ų p a r e i š k i m a s

TSRS Vyriausybei
Vokietijos Federalinės Respublikos Vyriausybei
Vokietijos Demokratinės Respublikos Vyriausybei
Atlanto Chartą pasirašiusių šalių vyriausybėms
Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui
Kurtui Waldheimui

Pagal tarybinę teisę tautinis suverenumas - tai tautos pilnavaldystė, jos politinė laisvė bei reali galimybė visapusiškai tvarkyti savo likimą, o pirmiausia galėti apsispręsti, įskaitant atsiskyrimą nuo kitų ir nepriklausomos valstybės sukūrimą. Tautinis suverenumas - tai tautos politinis, teritorinis, kultūrinis bei kalbinis savarankiškumas, pasireiškiantis šiose tautos visuomeninio gyvenimo srityse suverenių teisių pilnumu ir užtikrinantis plačiausią jų įgyvendinimą. Tautinio suverenumo negalima suteikti ar panaikinti; jį tegalima tik pažeisti arba atstatyti.

1919 Leninas pripažino de facto nuo Rusų imprijos atsiskyrusias Estiją, Latviją ir Lietuvą. 1920 Tarybų Rusija sudarė su šiomis valstybėmis taikos sutartis, kurios reiškė Pabaltijo kraštų pripažinimą ir de jure. Tarybinės vyriausybės vardu Leninas visiems amžiams atsisakė suverenių teisių į Estiją, Latviją ir Lietuvą. Tačiau po 19 metų Stalinas ir Hitleris įvykdė pasikėsinimą prieš šių valstybių suverenumą. Šių metų rugpjūčio 23 sukanka 40 metų nuo vadinamojo Molotovo-Ribentropo pakto pasinašymo, kuris reiškė Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybės galą.

1939 rugpjūčio 23 tarp Vokiečių Reicho ir Tarybų Sąjungos buvo sudaryta nepuolimo sutartis. Prie jos pridėtas visai slaptas papildomas protokolas apie Rytų Europos padalijimą ir vadinamas įtakos sferas. Slaptų TSRS užsienio reikalų komisaro V.M. Molotovo ir Vokietijos užsienio reikalų ministerio J. Ribentropo susitarimų objektas buvo Suomija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Besarabija ir Šiaurinė Bukovina. Papildomo protokolo turinys buvo toks, kad Suomijos, Estijos ir Latvijos likimas patikėtas TSRS, o Lietuvos - Vokiečių Reichui.

1939 rugsėjo 28 tarp TSRS ir Vokietijos buvo pasirašyta draugystės ir sienų sutartis. Ja slaptas papildomas 1939 rugpjūčio 23 protokolas buvo pakeistas ir Lietuva "patikėta" TSRS, išskyrus teritoriją kairėje Šešupės pusėje, kurią, kilus reikalui imtis "specialių priemonių",

- 2 -

turėjo okupuoti vokiečių kariuomenė.

TSRS vyriausybės įsakymu, 1940 birželio 15-17 Raudonoji armija ėmėsi "specialių priemonių" Lietuvos, Latvijos ir Estijos teritorijose. Buvo užimta ir ta Lietuvos dalis, kuri, pagal Stalino ir Hitlerio susitarimą, turėjo būti prijungta prie Vokietijos.

1941 sausio 10 Vokietijos ambasadorius dr. von Schulenburgas ir TSRS Liaudies komisarų tarybos pirmininkas V.M. Molotovas pasirašė naują slaptą protokolą, kurio prekybos objektu buvo minėta Lietuvos teritorija. Vokietijos vyriausybė atsisakė teritorijos į vakarus nuo Šešupės ir perleido ją TSRS už 7,5 milijonų aukso dolerių arba 31,5 milijonų reichsmarkių.

Molotovo ir Ribentropo paktas - tai dviejų didžiausių istorijoje tironų - Stalino ir Hitlerio sąmokslas prieš taiką bei žmoniškumą, davęs pradžią Antrajam pasauliniam karui. Rugsėjo 23 mes laikome gėdos diena.

1941 rugsėjo 14 JAV-bių prezidentas F.D. Rooseveltas ir Didž. Britanijos ministeris pirmininkas W. Churchillis pasirašė vadinamąją Atlanto Chartą iš šešių punktų. Antrame punkte skelbiama, kad JAV-bės ir Anglija "nesutiks su jokiais teritoriniais pakeitimais, neatitinkančiais suinteresuotų tautų laisvai pareikštų norų". Trečiame punkte: "Jos gerbia visų tautų teisę pasirinkti pageidaujamą valdymosi formą; jos stengiasi atstatyti suverenias teises ir savivaldą tų tautų, kurioms jos buvo prievarta atimtos. 1941 rugsėjo 24 prie Chartos prisijungė TSRS.

Pareiškime ta proga buvo pasakyta: "Tarybų Sąjunga užsienio politikoje... vadovausis tautų apsisprendimo principu... Tarybų Sąjunga gina kiekvienos tautos teisę į valstybinę nepriklausomybę ir savo krašto teritorijos neliečiamumą, teisę įsivesti tokią socialinę santvarką, pasirinkti tokią valdymosi formą, kokią tauta laiko tikslinga ir reikalinga savo krašto ekonominiam bei kultūriniam klestėjimui užtikrinti".

Dera priminti, kad pagal tarptautinę teisę neįmanoma įgyvendinti tautų apsisprendimo teisės, kai krašto teritorijoje yra okupacinė kariuomenė. Tai pabrėžiama ir Lenino Taikos deklaracijoje. Joje nurodoma, kad "jei tautai nesuteikiama teisė spresti jos valstybinio gyvavimo formų klausimą laisvu balsavimu be jokios prievartos ir išvedus ją prijungusios arba stipresnės tautos kariuomenę, tai toks prijungimas yra aneksija arba užgrobimas prievarta".

1938 rugsėjo 29 negarbingo Muncheno susitarimo pasekmės buvo panaikintos Vokietijai pralaimėjus Antrąjį pasaulinį karą. Vokietijos Fed. Respublikos vyriausybė, spaudžiama viešosios čekoslovakų nuomonės, Muncheno susitarimą pripažino negaliojančiu nuo jo pasirašymo dienos.

Tačiau Molotovo-Ribentropo paktas, matyt, tebeturi teisinę galią. Mes manom, kad pasaulio visuomenės tylą skatina buvusius, dabartinius ir būsimus agresorius.

Mes kreipiamės:

- Į TSRS vyriausybę, prašydami paskelbti pilną Molotovo-Ribentropo pakto tekstą ir jį papildančius slaptus protokolus. Primename, jog Taikos dekretu Tarybinė vyriausybė atsisakė slaptos diplomatijos. Kartu prašome paskelbti Molotovo-Ribentropo pakto negaliojančiu nuo jo pasirašymo dienos.

- Į Feder. Vokietijos Respublikos ir Demokr. Vokietijos Respublikos vyriausybes, prašydami viešai pareikšti, jog Molotovo-Ribentropo paktas negalioja nuo jo pasirašymo dienos ir padėti TSRS vyriausybei pašalinti šio pakto pasekmes - išvesti svetimos šalies kariuomenes iš Pabal-

tijo. Šiam tikslui įgyvendinti reikėtų sudaryti Molotovo-Ribentropo pakto pasekmių likvidavimo komisiją iš TSRS, Feder.Vokietijos ir Demokr.Vokietijos respublikų atstovų.

- Į Atlanto Chartą pasirašiusių šalių vyriausybes, prašydami, kad jos, vykdydamos prisiimtą moralinę atsakomybę, ryžtingai pasmerktų Molotovo-Ribentropo pakta ir jo pasekmes. Primename, kad pagal tarptautinę teisę veiksmai, kurie savo esme ir kryptimi grėšia taikai bei saugumui ir šiurkščiai laužo visuotinai pripažintas tarptautines teises, nėra valstybės vidaus reikalas. Tautų apsisprendimo principas pateisina bet kokią formą ir metodus kovoje prieš tarptautinį nusikaltimą - kolonializmą. Tuo pateisinama ir tarptautinė parama išsilaisvinimo kovoms. Dar daugiau, pagal tarptautinės teisės principų deklaraciją, kiekviena valstybė privalo, kartu su kitomis ir atskirai, padėti įgyvendinti tautų lygiateisiškumo bei laisvo apsisprendimo principą.

- Į Generalinį Jungtinių Tautų Sekretorių, primindami, kad ši tarptautinė organizacija perėmė Tautų Sąjungos teises, kurios nariais iki "specialių priemonių įgyvendinimo" buvo Estija, Latvija ir Lietuva. Todėl Jūs teisiškai atsakingas už šių šalių likimą. Prašome artimiausioje JT Asamblėjos sesijoje iškelti Molotovo-Ribentropo pakto likvidavimo klausimą.

Primename, kad tautų apsisprendimo principas yra pripažintas ir dabartinės tarptautinės teisės. Jį išreiškia šie svarbiausi tarptautiniai dokumentai: JT Įstatai (1, 13, 55, 76 str.), Deklaracija dėl nepriklausomybės suteikimo kolonijinėms šalims ir tautoms, priimta XXV JT Generalinės asamblėjos gruodžio 14 sesijoje, Generalinės asamblėjos 1965 gruodžio 20 rezoliucija, pripažinusi kolonijinių tautų kovos teisėtumą, Tarptautinė visų rasinio diskriminavimo formų panaikinimo konvencija, patvirtinta XX-je Generalinės asamblėjos sesijoje 1965 gruodžio 21, Tarptautiniai žmogaus teisių paktai, priimti Generalinės asamblėjos sesijoje 1966 gruodžio 16, Tarptautinės teisės principų deklaracija, priimta XXV jubiliejinėje Generalinės asamblėjos sesijoje 1970 gruodžio 24. Šiuose bei kituose JT tarptautinės teisės dokumentuose atskleistas šiuolaikinis tautų lygiateisiškumo ir apsisprendimo turinys. Jis išreiškia:

- visų tautų teisę laisvai tvarkyti savo likimą, t.y., visiškos laisvės sąlygomis, niekam iš šalies nesikišant, apspręsti vidaus ir užsienio politinį statusą ir savo nuožiūra plėtoti politinę, ekonominę, visuomeninę bei kultūrinę veiklą;

- tautų teisę tvarkyti savo gamtos turtus bei išteklius;

- visų valstybių pareigą kartu su kitomis ir atskirai padėti įgyvendinti tautų lygiateisiškumo ir apsisprendimo principą pagal JT įstatus. Lygiateisiškumas ir teisė spręsti savo likimą paskelbta svarbiausiu tarptautinės teisės principu Baigiamajame Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos akte.

Jums, Pone Generalini Sekretoriau, žinoma, jog kai kurios valstybės - JT nariai - pažeidžia aukščiau minėtuose dokumentuose išdėstytus principus. Mums norėtųsi, kad būsimoje JT Asamblėjos sesijoje būtų apsvarstyta Latvijos, Estijos ir Lietuvos padėtis, nes šių kraštų tautoms atimta teisė spręsti savo likimą.

1979 rugpjūčio 23

Pasirašė: Romas Andrijauskas, Stasė Andrijauskienė, Alfonsas Andriukaitis, Edmundas Bartuška, Vytautas Bastys, Vytautas Bogušis, kun.Vladas Bobinas, Romas Vitkevičius, Jonas Volungevičius, Jonas Dambrauskas, Jonas Eišvydas, Rimas Žukauskas, Ivars Žukovskis (latv.), Alfredas Zaideks (latv.), Juris Ziemelis (latv.), Liūtauras Kazakevičius, Leonas Laurinskas, Rimas Mažukna, kun.Mocius,

kun.Napoleonas Norkūnas, Sigitas Baulavičius, MarkusNiklus (estas), Angelė Paškauskienė, Kęstutis Povilaitis, Jadvyga Petkevičienė, Jonas Petkevičius, Jonas Protosevičius, Sigitas Randys, Endel Ratas (estas), Henrikas Sambora, Julius Sasnauskas, Leonora Sasnauskaitė, Algis Statkevičius, Kęstutis Subačius, Ann Tarto (estas), Antanas Terleckas, Erik Udam (estas), Intas Calitis (latv.), Petras Cidzikas, Arvydas Čechanavičius, Vladas Šakalys, Jonas Šerkšnas, Zigmās Širvinskas, Mečislovas Jurevičius, kun.Virgilijus Jaugelis.

(45-ių pabaltiečių pareiškimą remiančių rusų prierasas)

Pabaltijo respublikos - Lietuva, Estija ir Latvija - atsidūrė TSRS sudėtyje nepriklausomai nuo šių tautų valios, iš esmės dėl to, kad jas okupavo TSRS kariuomenė.

Būdami tautų lygiateisiškumo ir apsisprendimo principo šalininkai, gerbdami kiekvienos tautos teisę savarankiškai spręsti savo likimą, mes manomė, kad dabartinėmis istorinėmis aplinkybėmis Lietuvos, Latvijos ir Estijos apsisprendimo klausimas turi būti išspręstas per referendumą, vykdomą kiekvienoje šalyje tokiomis sąlygomis, kuriomis būtų užtikrintas laisvas tautos valios išreiškimas.

Mes palaikome Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovų raginimą ištirti šių šalių žmonių teisės pažeidimus apsispręsti ir nepriklausomai, savarankiškai tvarkyti savo likimą.

1979 rugpjūčio 23 Pasirašė: Malva Landa, Viktor Nikipelov, Tatjana Velikanova, Andrej Sacharov, Arina Gzb (Ginzburg)

Memorandumo turinys aiškus. Tą pačią dieną (rugpjūčio 23) Maskvoje jis buvo perduotas užsienio žinių agentūroms, kurios tuoj pat persiuntė į Vakarus. Kiek vėliau atėjo žinia, kad jį savo parašais Lietuvoje sutvirtino 35.000 žmonių. Tikimasi, kad pabaltiečiai ir čia (užsienyje) praves parašų rinkimo vaju.

Memorandumas susilaukė didelio dėmesio politiniuose sluoksniuose. Vokietijos LB Valdyba išsiuntinėjo jį Federal.Vokietijos vyriausybei ir politinėms partijoms su prašymu paremti okupuotose tėvynėse gyvenančių pabaltiečių reikalavimų įvykdymą, t.y. Stalino-Hitlerio sutarčių pripažinimą negaliojančiomis ir kitų.

Tuos pačius reikalavimus iškėlė ir Lietuvos diplomatinės tarnybos narys dr.Albertas Gerutis, kalbėjęs pabaltiečių vardu Baltijos draugijos suruoštoje spaudos konferencijoje š.m. rugpjūčio 21 Bonnoje, nors tą dieną pabaltiečių memorandumas, paskeibtas rugpjūčio 23 Maskvoje, dar nebuvo žinomas.

----- xXx -----

EUROPOS KRAŠTŲ LB PIRMININKŲ SUVAŽIAVIMAS

sušauktas Pasaulio LB Valdybos iniciatyva 1979 liepos 21 XXVI Europos liet. studijų savaitės metu Louvain-la-Nueve universitete Belgijoje. Dalyvavo: PLB Valdybos pirmininkas V.Kamantas ir vicepirmininkas bei "Pasaulio lietuvio" redaktorius R.Sakadolskis, Kanados LB pirmininkas J.R.Simanavičius, Lietuvos diplomatinės tarnybos narys dr.A.Gerutis, Belgijos LB pirmininkė St.Baltus, Prancūzijos LB pirmininkas kun.J. Petrošius, Šveicarijos LB pirmininkas dr.A.Kušlys, Vokietijos LB išdininkas ir reikalų vedėjas J.Lukošius, Didž.Britanijos lietuvių sąjungos pirmininkas Alkis ir vicepirmininkas R.Šova. Trūko Didž.Britanijos LB pirmininko S.Kasparo.

Suvažiavimą atidarė ir jam pirmininkavo V.Kamantas, vėliau jį pavadovo R.Sakadolskis.

St. B a l t u s pranešė, kad Belgijoje yra apie 200 lietuvių, kurių dalis susirenka į Vasario 16 minėjimą ir kun.Petrošiaus pamaldas. Kuriamos daugiausia mišrios šeimos - vyksta spartus nutautimas. Belgijos lietuviai pageidauja daugiau lietuviškos spaudos, už kurią galėtų užsimokėti patys. Apie 20 tautiečių skaito "Europos lietuvį".

J. A l k i s : Anglijoje yra apie 3-4.000 ir dar apie 1.000 lietuvių Skotijoje. Stipriausia organizacija - Didž.Britanijos lietuvių sąjunga, turinti 22 skyrius ir apie 900 pilnateisių narių. Į jos Tarybą įeina ir kitos lietuvių organizacijos. Sąjunga turi Lietuvių namus Londone, sodybą, NIDOS knygų klubą su spaustuve, kuri galėtų gerai veikti, jei būtų spaustuvininkų. Stiprūs skautai. Prie DBLS veikia lituanistinis skyrius su seminarais, kuriuos lanko apie pusšimtis tautiečių. Ryšiai su PLB Valdyba buvo nutrūkę, bet ši valdyba juos sustiprino. Didelis darbas atliekamas politinėje srityje per European Liaison Group, kuriai Sąjunga priklauso. Geri santykiai su VLIKu, to negalima būtų pasakyti apie Didž.Britanijos lietuvių bendruomenę, bet ir su ja tikimasi surasti modus vivendi. Siūlė apjungti visus Europos lietuvius.

Kun. J. P e t r o š i u s : Prancūzijoje yra apie 1.500 lietuvių kilmės asmenų, kurių pusė priklauso senajai emigracijai. Labai maža grynai lietuviškų šeimų. Paryžiuje ir apylinkėje gyvena apie 350 tautiečių ir tik 14 lietuviškų šeimų. Organizuota veikla vyksta tik Paryžiuje. Provincijoje trūksta inteligentų. Sostinės lietuviai kas mėnesį susirenka į pamaldas, po kurių kartu papietaujama ir pasikalbama. Ruošdamasis IV PLJ kongresui, jaunimas rinkdavosi kas savaitę. Svarbiausia problema - dvikalbiškumas. Netrukus ir pamaldos turės būti laikomos dviem kalbomis.

Dr. A. K u š l y s : Šveicarijos LB sąrašuose yra 60 pavardžių, kurių pusė priklauso vienuolėms. 35 aktyvūs nariai. Kasmet suruošiamas Vasario 16 minėjimas. Ta proga įvyksta ir metinis LB susirinkimas. Zūriche veikia liet.tautinių šokių grupė VILTIS, vadovaujama Stasiulienės. Visi 16 narių - šveicarai akademikai, o vadovė - Šveicarijos LB garbės narė. Didelis nuošimtis ŠLB narių turi akademinis titulus, daugelis pasipuošę daktaro laipsniais. ŠLB yra narys "Glaube in der zweiten Welt" organizacijos, leidžiančios to pat vardo laikraštį. Jis išspausdino VARPO Nr.1 vertimą į vokiečių kalbą ištisai.

J. L u k o š i u s : Vokietijos LB turi apie 1.000 pilnateisių narių. Iš viso V.Vokietijoje yra per 10.000 tautiečių. Gausi Lietuvos vokiečių sąjunga. Federal.Vokiečių vyriausybė paremia LB Valdybos kultūrinę veiklą kasmet po 25.000 DM. Maždaug tiek pat gauna ir LB apylinkės iš savo kraštų vyriausybių. Veikia disidentų fondas. IV PLJ Kongresui ruošti surinkta per 40.000 DM.

Vokietijoje yra nemažas skaičius iškilių lietuvių dainininkų-kų ir instrumentinės muzikos interpretatorių, pasiekiančių ir užsienio lietuvių. Veikia Vasario 16 gimnazija, dvi vargo mokyklos, vaikų darželis, trys tautinių šokių grupės. Prisidedama prie ruošimo Europos lietuviškųjų studijų savaitių. Leidžiamas Informacijų biuletėnis. Pr.m. surengtas Europos kraštų LB pirmininkų suvažiavimas. 1978 paveikiai dalyvauta trijose demonstracijose: gegužės 4 L.Brežnievui lankantis Bonnoje, spalio 7 pamaldose už persekiojamą Lietuvos Bažnyčią Kėlnė ir gruodžio 10 Bonnoje Žmogaus teisių deklaracijos 30-čio proga. Ir t.t.

- 6 -

J. R. S i m a n a v i č i u s : Kanadoje yra apie 35.000 lietuvių. Organizacinė ir kultūrinė veikla gyva. 1978 surengta I Pasaulio lietuvių diena. Iš Kanados vyriausybės jai gauta apie 93.000 dolerių. Dabar paskirstyti 37.000 dol. pelno.

Dr. A. G e r u t i s kalbėjo apie Europos lietuvių veiklos derinimą. Nurodė, kad Skandinavijoje veiklių lietuvių yra, bet su Europa ryšių nepalaiko. Europoje lietuviai neturi bendros atstovybės. Juos galėtų sujungti bendra idėja. Nemažai čia padeda Europos lietuviškųjų studijų savaitės, iš pradžių rengtos tik Vokietijoje, o šiemet atkeliauvios jau į 6-tą valstybę. Turime tik vieną laikraštį "Europos lietuvių", bet į jį mažai kas rašo.

Mūsų jėgos nedidelės, bet ir tomis pačiomis galėtume daugiau padaryti. Prelegentas siūlė Studijų savaičių progomis susirinkti Europos kraštų LB pirmininkams ir kitiems vadovybių nariams, sukurti bendrą Europos lietuvių organizaciją ir į ją verbuoti mūsų draugus kitataučius.

V. K a m a n t a s PLB Valdybos pranešimą raštu išdalino visiems. 5-se jo puslapiuose sužymtėta PLB Valdybos sudėtis, būstinė (5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA) ir talkininkai, bėgamieji ir pernai atlikti darbai, o taip pat pranešimas šiam suvažiavimui (įvairūs reikalai), švietimas, kultūriniai reikalai (sudaryta PLB kultūrinės talkos komisija Čikagoje), jaunimo reikalai, Lietuvos reikalai (steigiama Politinių reikalų komisija), PLB lėšos.

R. S a k a d o l s k i s : "Pasaulio lietuvis" pradėtas leisti 1937 Kaune. 1963 atgaivintas St. Barzdukų ir pavadintas informaciniu PLB Valdybos biuleteniu. 1975 redagavimą perėmė ir žurnalą padidino PLB tuometinis Valdybos pirmininkas Br. Nainys. Nuo 1978 redaguoja du Romai - Kasparas ir Sakadolskis. Išplėstas turinys, įvedant naujus skyrius. Redaguojamas taikant laisvosios spaudos pradą: leidžiama pasisakyti ir priešingų pažiūrų žmonėms. Medžagos gaunama daugiau, negu įstengiama išspausdinti. Laikraštis daug dėmesio skiria Europai, nors joje tėra tik 200 skaitytojų. Iš viso yra 3.000 skaitytojų. Vokietijoje yra dvi P.L. bendradarbės: A. Grinienė ir M. Šmitienė.

Po išsamių diskusijų sutarta, kad Europos kraštų LB pirmininkų suvažiavimai įvyks kasmet Lietuviškųjų studijų savaičių metu, kuriuose dalyvaus ir PLB Valdybos pirmininkas. Pageidautina, kad dalyvautų ir kiti LB vadovybių nariai. LB pirmininkų suvažiavimą 1980 šaukia Vokietijos LB Valdyba per XXVII Liet. studijų savaitę Innsbrücke, Austrijoje. Priimtas sveikinimas Lietuvai.

M e m m i n g e n

Šios apylinkės lietuviai t a u t o s š v e n t ą paminėjo rugsėjo 15 ir 16. Renginį atidarė LB apylinkės pirmininkas K. Radzevičius, pasveikindamas svečius iš Romuvos, prel. dr. P. Celiešių bei Memmingeno latvių vadovus Vilipsoną ir Petersoną. Sugiedotas tautos himnas. Priminė, kad į šio minėjimo suorganizavimą daugiausia darbo įdėjo A. Jurgaitis ir kun. Aug. Rubikas. Didelę dalį laimikių loterijai surinko darbščiosios Eug. Januškienė ir Birutė Michailovienė. Pirmininkas pastebėjo, kad ši apylinkė prieš porą metų pergyveno krizę, bet dėka veiklių ir pasišventusių tautiečių, sutikusių sudaryti valdybą, pavyko ją nugalėti.

Vokietijos LB Valdybos reikalų vedėjas J. Lukošius sveikino susirinkusius Valdybos vardu. Užtikrino, kad Valdyba džiaugiasi kiekvienu lietuvišku renginiu. Mūsų Bendruomenės gyvastingumas reiškiasi daugiausia apylinkių veikla. Aišku, kad ne visi nariai vienodai gyvai veikia. Didžiausią darbo našta ant savo pečių išneša vadovybių nariai. Mūsų Bendruomenė yra demokratiškai besitvarkanti organizacija. Jų vadovams

nereikia jokių titulų nei rangų. Svarbiausia - turėti savo narių pasitikėjimą, kuris gaunamas per rinkimus.

Kalbėtojas suminėjo šiemetinius įvykius, labai palietusius mūsų Bendruomenę. Svarbiausias jų - IV PLJ Kongresas, pradėtas Anglijoje, tęstas ir baigtas Vokietijoje. Tarp memingeniškių nesimatė stambių aukotojų Kongreso naudai. Užtat jie daugiausia parėmė disidentus Lietuvoje, suaukodami daugiau negu pusę iki šiol surinktos sumos.

Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius iškėlė lietuviškos mokyklos svarbą. Jei neturėtume lietuviškų mokyklų, nebebūtų ir didinųjų jaunimo kongresų. Jei Vokietijoje neegzistuotų Vasario 16 gimnazija, nebūtų čia šiemet įvykęs IV PLJ Kongresas. Jo ruošos komitete dirbo beveik visi buvę mūsų gimnazijos auklėtiniai. Suminėjo džiugią naujieną, kad po keleto nederlingų metų šiemet iš Memmingeno vėl susilaukta mokinės - Monikos Gaižauskaitės.

Po trumpų kalbų buvo parodytas garšinis filmas su vaizdais iš š.m. Vasario 16 minėjimo Memmingene. Veikė loterija ir bufetas. Beužkandžiaujant buvo platinami loterijos bilietai ir dalinami laimikiai. Linksmas pobūvis su šokiais ir dainomis užsitęsė iki vidurnakčio.

Sekmadienį, rugs. 16, šv. mišias aukėjo prel. dr. P. Celiešius. Altorių puošė tarp dviejų mūsų trispalvių irgėlių įstatyta per Vasario 16 minėjimą vysk. Deksnio pašventinta didžiulė Šv. Marijos žvakė. Niekur Vokietijoje neteko girdėti per pamaldas taip gražiai giedant, kaip Memmingene. Mons. Celiešius pasakė labai patriotišką pamokslą. Šios dienos Evangelijoje Kristus klausė mokinčius, kas, jų nuomone, jis esąs. Ką atsakytume, jei kas mus paklaustų, kas mes esame. Paprasčiausias atsakymas būtų: krikščionys ir lietuviai. Buvimas lietuviu svetur nėra savaime suprantamas dalykas. IV PLJ Kongreso eiga ir nutarimai kalbėtoją įtikinę, kad ir jaunoji mūsų karta yra sąmoningai lietuviška. Vyresnieji gali ramiai pasitraukti į poilsį, nes yra kas juos pavaduoja.

Pamaldoms baigiantis, visus sujaukino kun. Rubiko pranešimas, jog ką tik gauta žinia, kad prieš porą dienų dingo neseniai V. Vokietijoje politinio prieglobsčio pasiprašęs iškilusis Lietuvos sportininkas Vladas Česiūnas.

Po pamaldų, kun. Aug. Rubiko pakviesti, prie iškilmingų pietų stalo susėdo tautos šventės rengėjai ir jų talkininkai bei bažnytinio komiteto nariai, iš viso 12 asmenų. Kun. Rubikas ir A. Jurgaitis apgailėstavo, kad prel. Celiešius palieka Vokietiją. Dėkojo, kad jis kviečiamas niekadoms neatsisakė atvykti į Memmingeną laikyti pamaldų. Visi gerėjosi jo turiniais pamokslais.

L ū b e c k

T a u t o s š v e n t ė s minėjimas čia sutraukė per 40 tautiečių. Pradėtas šv. mišiomis, kurias Švč. Jėzaus Širdies bažnyčios kriptoje aukėjo ir pamokslą pasakė kun. dek. V. Šarka. Buvo giedamos lietuviškos ir lenkiškos giesmės.

Po pamaldų visi susirinko į Simeono namų prieglaudos salę. Besisėpniant prie gražiai papuoštų ir gausiai apkrautų stalų, kun. Šarka ragino tėvus rūpintis savo atžalyno lietuviškumu. Sugiedotas tautos himnas. Pasveikinta neseniai iš Lietuvos atvykusi Poviliauskų šeima ir š.m. rugpjūčio 23 Lübecke iš sovietinio laivo pasišalinęs laivybos studentas Vytautas Mackevičius. Sovietų jūrininkai bandė jį jėga susigražinti į laivą, bet vokiečių policija jų kėslą sutrukdė. Netrukus pasirodė ir sovietų konsulato tarnautojai iš Hamburgo, bet ir jų pastangos perkalbėti Mackevičių grįžti nedavė vaisių. Naujuosius ateivius kun. V. Šarka finansiškai dosniai parėmė. Pobūvio surengimu daugiausia rūpinosi apylinkės pirmininkas Pr. Kotkis, o vaišių paruošimu - Ida Klausutienė.

- 8 -

S c h w e t z i n g e n

Senajai LB valdybai atsisakius, visuotinis narių susirinkimas š.m. liepos 24 išrinko naują vadovybę, kurią dabar sudaro: pirmininkas Jonas Vitkus, sekretorius Kęstutis B.Jankevičius ir išdininkas Antanas Turla. Revizoriai: Kazimieras Bendoraitis, Adomas Užulaitis ir Vilius Kurcas.

Š.m. rugsėjo 28 buv. VLB Schwetzingeno apylinkės pirmininkui Mikui M i n i a u s k u i sukako 65 metai. Tą dieną jis pasitraukė iš darbo kuopoje ir išėjo į poilsį. Kuopos vyrai suruošė jam išleistuves ir įteikė dovanėlę. 8591 LS inžinerijos lietuvių kuopoje M.Miniauskas išstarnavo 28 metus.

Nuo š.m. spalio mėn. kuopoje pradėjo dirbti sekretore buv. Vasario 16 gimnazijos mokinė Lolita K u d i r k a i t ė , garsiojo Simo Kudirkos duktė. Ji 1976 su tėvais iš Lietuvos atvyko į JAV-bes ir tuoj stojo mokytis į lietuvių gimnaziją Romuvoje.

S t u t t g a r t

Visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas įvyko š.m. rugsėjo 2 Schlosstr.92 Tėviškės namuose (Haus der Heimat). Prieš susirinkimą kun.Fr.Skėrio 60 metų sukakties intencija atlaikytos ekomeninės pamaldos. Šv.mišias aukojo kun.K.Senkus.

Susirinkimą atidarė, kun.Fr.Skėri jubiliejaus proga pasveikino ir VLB Stuttgarto apylinkės vardu tautiniais raštais išmargintą taką įteikė pirmininkė Eug.Lucienė. Susirinkimui pirmininkavo dr.J.Norkaitis, sekretoriavo Birutė Frosch-Gabriūnaitė. Vienerių metų apylinkės veiklą apžvelgė pirmininkė E.Lucienė. Apylinkė turi 56 narius. Renginius ruošia kartu su liet. katal. parapijos klebonu kun.K.Senkum ir Stuttgarto liet.moterų klubu. Pr.m.lapkričio 1 aplankyti ir aptvarkyti lietuvių kapai, surengta Kalėdų eglutė vaikams, 1979 surengti Vasario 16 ir Motinos dienos minėjimai, vysk.Deksnio priėmimas, iš Lietuvos į V.Vokietiją apsigyventi atvykusių tautiečių sutikimas. Pasidžiaugė, kad dabar renginiams bus galima nemokamai pasinaudoti Tėviškės namų patalpomis. Per apyskaitinius metus turėta 4.437,22 DM pajamų ir 4.160,15 DM išlaidų.

Į naują valdybą išrinkti ir taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkė Eug.Lucienė, vicepirmininkas dr.J.Norkaitis, išdininkė Zin.Glemžienė, sekretorė Bir.Frosch ir narys M.Müller. Revizoriai - J.Repšys ir P.Suoka.

Po susirinkimo stud.A.Lucas parodė skaidrių iš VLB Stuttgarto apylinkės ruoštų renginių. Sugiedotas tautos himnas. Po to dar ilgai užkandžiauta ir šnekučiuotasi. Užkandžius ir gėrimus parūpino Stuttgarto liet.moterų klubas. Už juos gautas pelnas paskirtas liet.tautodailės parodai rengti.

B r e m e n

Visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas įvyko š.m. rugsėjo 9. Pirmininkas Br.Skruodys pranešė apie praeitų veiklos metų darbus: surengti tautos ir nepriklausomybės švenčių minėjimai. Padidėjo narių skaičius. Išdininkas P.Noreika painformavo, kad solidarumo įnašai sumokami tvarkingai. Kasoje yra per 550 DM.

Į naują valdybą išrinkti: pirmininku Bronius Skruodys, išdininku Petras Noreika, nare Danutė Priebe. Nutarta š.m. lapkričio 24 suruošti kariuomenės šventės ir 1980 Vasario 16 minėjimus Kuhhirten svetainėje.

M ū n c h e n

Bavarijos sostinės LB apylinkės visuotinis narių susirinkimas įvyko

š.m.spalio 6 Susitikimo namuose. Dalyvavo 17 narių. Pirmininkavo dr. J.Grinius, sekretoriavo V.Hermanaitė. Apylinkės pirmininkas R.Hermanas pranešė, kad šiuo metu apylinkei priklauso 53 pilnateisiai nariai (kadencijos metu mirė 10). Suruoštas Nepriklausomybės minėjimas ir Lietuvių diena, išleisti 3 aplinkraščiai. Pasveikinti latviai ir estai jų neprikl.švenčių progomis. Atsiskaityta iš surinktų solidarumo įnašų su Vokietijos LB Valdyba.

Vyt. Paškauskas perskaitė revizijos komisijos protokolą. Kasa vedama tvarkingai. Turėta per 5.000 DM pajamų ir išlaidų. Kasoje - 731 DM. Į naują apylinkės valdybą išrinkti ir pasiskirstė pareigomis: pirmininkas R.Hermanas, sekretorė Alina Grinienė, išdininkas stud.Mečys Landas. Revizoriai: P.Česūnas, R.Landas ir V.Paškauskas.

Dr.K.J.Čeginskas papasakojo apie pogrindžio spaudą Lietuvoje, apie 45-ių pabaltiečių memorandumą, paskelbtą š.m. rugpjūčio 23 Maskvoje, kurį savo parašais parėmė 35.000 lietuvių tėvynėje.

----- xXx -----

IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

vyko 1979 nuo liepos 11 iki 29. Pirmoji dalis - kongresinė stovykla - pravesta Anglijoje, St.Mary kolegijoje, Strawberry-Hill prie Londono. Nors stovykla prasidėjo tik liepos 11, tačiau lietuvių jaunimas jau nuo liepos 8 pradėjo rinktis ant "braškių kalno". Iš viso stovykloje dalyvavo 431 jaunuolė-is iš 13 kraštų: Argentinos 6, Australijos 11, Brazilijos 12, Didž.Britanijos 19, Italijos 1, JAV-bių 231, Kanados 91, Kolumbijos 6, Prancūzijos 11, Švedijos 3, Urugvajaus 3, Venezuelos 4 ir Vokietijos 34.

Kongresą atidarė Ruošos komiteto pirmininkas Andrius Š m i t a s trumpa kalba, kurioje priminė, kad ir ši kartą išeivių lietuvių jaunimas negali susirinkti savo tėvų krašte laisvam aptarimui savo problemų. Vien šis faktas rodo didelę dalį susirinkusio jaunimo uždavinių. Po to ką tik gautą tradicinį kongreso pirmininko plaktuką jis perdavė Aleksui V i l č i n s k u i., kuris vadovavo kongresui Anglijoje. Sekė trumpi sveikinimo žodžiai.

Dar tos pačios dienos vakarą dr.Rimas Petrauskas aptarė lietuvių jaunimo padėtį išeivijoje, darydamas išvadas iš kongreso proga atsakytų studijinių anketų. Nors šių anketų reprezentatyvumas labai abejotinas, tačiau buvo galima pastebėti, kad lietuvių jaunimas išeivijoje vis mažiau naudoja lietuvių kalbą, vis mažiau skaito lietuviškų knygų ir laikraščių, vis mažiau bendrauja su lietuviais. Jaučiama asimiliacija, tačiau bendras vaizdas nėra toks liūdnas.

Tolimesnė stovyklos programa buvo labai įvairi. Paskaitas skaitė dr.A. Štomas apie dabartines Lietuvos gyventojų pasaulėžiūras ir apie Lietuvos žmogaus teisių Helsinkio komiteta, Violeta Rakauskaitė - apie Lietuvos švietimą ir profesijas, I.Meras - apie Lietuvos kultūrinį gyvenimą ir R.Šilbajoris - apie literatūrą dabartinėje Lietuvoje. Vyko simpoziumas apie keliones į Lietuvą, literatūros vakaras su rašytojais Šlaitu, Bradūnu ir Meru, įvairiausi užsiėmimai būreliuose, kaip tautinių šokių, audimo, dainavimo, architektūros, lietuvių kalbos, pogrindžio kronikos svarstymo, lietuviškų papročių puoselėjimo, sporto, muzikos ir t.t. Būrelių darbai atsispindėjo vakarinėse programose. Taip buvo suvaidintos lietuviškos vestuvės, Joninių papročiai ir pan. Pats įdomiausias buvo talentų vakaras, kurio lygis ir ilgis viršijo iš anksto suplanuoto Jaunų kūrėjų vakaro Kőnigsteine.

Iškilmingesni momentai Anglijoje buvo: koncertas, eitynės į Cenotaph, šokiai ir iškilmingos pamaldos. Koncertas vyko liepos 14 pačiame Londone, Karalienės Elzbietos salėje ir sutraukė 800 su viršum žmonių.

- 10 -

Programą atliko mergaičių choras "Volungé" iš Toronto, Montrealio tautinių šokių grupė "Gintaras" ir fleitininkas Petras Odinis su pianiste Raminta Lampsatyte iš Vokietijos. Didelį išpūdį visiems paliko po koncerto vykusios eitynės į Cenotaph, kur kongreso vardu buvo padėtas vainikas žuvusiems už laisvę.

Tos pačios dienos vakarą Kensington Town Hall vyko šokiai. Sekančią dieną gražioje Brompton Oratory katedroje vysk. Antanas Deksnys su 4 kunigais atnašavo šv. mišias, kuriose dalyvavo taip pat 800 žmonių, kurių dauguma priėmė ir komuniją.

Liepos 18 visi stovyklautojai ir turistai iš užjūrio buvo susodinti į 12 autobusų ir nuvežti į Doverį, iš kur jie laivu persikėlė į Oostendę. Kelionėje dalyvavo 500 su viršum žmonių. Oostendėje turistai, kurie buvo užsiregistravę vienai iš ekskursijų, pradėjo savo kelionę po Europą, o jaunimo rinkti atstovai 3 autobusais iškeliavo į Altenbergą prie Bergisch-Gladbacho, kur nuo liepos 19 iki 27 vyko studijų dienos - pati svarbiausia kongreso dalis. Čia jaunimas visą savaitę posėdžiavo ir diskutavo, kartais net 18 valandų per parą. Temų buvo labai daug ir jos buvo suskirstytos į 4 sritis: politinę, visuomeninę, kultūrinę ir organizacinius Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos reikalus.

Kiekvienai sričiai buvo skiriamos dvi pilnos dienos. Pirmiausia kiekvienoje srityje buvo skaitomos dvi paskaitos, kurias sekė simpoziumas ir po to darbas būreliuose. Nutarimai buvo priimami pilnatis susirinkime.

Politinėje srityje jaunimas pasisakė už tautų apsisprendimo teisę ir jos pritaikymą Lietuvai. Išreiškė viltį, kad ateities Lietuva tvarkysis demokratiniais principais ir gerbs žmogaus teises. Pasisakė už glaudesnius ryšius su okupuota tėvyne, skatino remti visas organizacijas, kurios rūpinasi Lietuvos laisvės byla ir įpareigojo jaunimą prie šio darbo prisidėti. Šalia Lietuvos laisvinimo bylos jaunimas turėtų įtakoti savo krašto politiką, kad būtų sudaromos palankios sąlygos visuomeniniam ir kultūriniam reiškimuisi išeivijoje.

Toliau jaunimas pasisakė už žmogaus teises ir skatino lietuvius įsijungti į žmogaus teisių sąjungą, atkreipiant dėmesį į Lietuvos būklę. Lietuvos pogrindžio laikraščio ALMA MATER kreipimasi į Jaunimo kongresą jaunimas suprato kaip įpareigojimą pasisakyti dėl okupuotos Lietuvos padėties. Jaunimas reikalavo skirti daugiau dėmesio pogrindžio spaudos vertimui į svetimas kalbas ir skleidimui tarp svetimtaučių. Atstovai pasmerkė religinį persekiojimą Lietuvoje ir reikalavo apie tai daugiau informuoti svetimtaučius, ypač bažnytines institucijas. Be to buvo nutarta paveikiau ugdyti jaunimo politinį sąmoningumą, pasisakyta už ryšius su tauta, bendravimą su kitataučiais, ypač pabaltiečiais.

Santykiuose su žydais lietuvių visuomenė prašoma atsisakyti emociškumo, tačiau pasisakyti prieš klaidingų faktų skelbimą ir remti tuos mokslininkus, kurie objektyviai bando gvildinti žydų-lietuvių santykius 1940-1945. Griežtai jaunimas pasisakė prieš naująją sovietinės pilietybės įstatymą.

Visuomeninėje srityje jaunimas konstatavo, jog išeivija yra tautos dalis, kad reikalinga išeivijoje išlaikyti lietuvių kultūrinės vertybes, ypač kalbą, kuri yra išeivijos vienytoja, ryšininke su tauta ir nepažinomas irankis tautos vertybėms suprasti ir įsisavinti. Į lietuvių kalbos dėstymą ir dėstytojų paruošimą reikia kreipti ypatingą dėmesį. Reikia taip pat stengtis pritraukti lietuviškai nekalbantį jaunimą, ypatingai atsižvelgti į mišrias šeimas. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga turi rasti būdų pritraukti jaunas lietuviškas šeimas.

Kultūrinėje srityje jaunimas pasisakė prieš išeivijoje vyraujančią

nuomonę, kad lietuvių kultūros apraiškose turi atsispindėti nesunkiai atpažįstami lietuviški elementai, nes toks požiūris neigiamai veikia lietuvių jaunimą, ypač jaunus kūrėjus. Išeivijos kūrybai lietuviybė neturėtų būti primesta, o turėtų natūraliai išplaukti iš kūrėjo lietuviško sąmoningumo. Pasisakyta už kultūrinius ryšius su lietuviais tėvynėje, dėl lituanistinio švietimo išeivijoje, dėl tautosakos likimo ir kūrybinių jėgų brandinimo.

Taip pat studijų dienų metu išklaudyti buvusios PLJS Valdybos, vadovaujamos Gabijos Juozapavičiūtės, pranešimai ir išrinkta nauja Valdyba su pirmininku Gintaru Aukštuoliu iš Čikagos priešakyje. Nutarta sekantį kongresą ruošti Šiaurės Amerikoje 1983. Pilnates susirinkimas taip pat priėmė laiškus Lietuvos pagrindžio spaudos leidėjams ir Lietuvos jaunimui. (Jie spausdinami ištiesai).

Liepos 27-29 Königsteine vyko kongreso manifestacinė dalis. Liepos 27 suvažiavo 5 ekskursijų autobusai, 3 autobusai atstovų iš Altenbergo ir nemažai lietuvių iš Vokietijos ir kitų kraštų. Iš viso per 800. Tos pačios dienos vakarą vyko Jaunųjų kūrėjų vakaras iš viso pasaulio. Liepos 28-tą 11 val. į didžiąją Haus der Begegnung salę susirinko jaunimas ir svečiai iškilmingo kongreso uždarymo akto, kuriame Vincas Bartusevičius pateikė studijų dienų rezultatus; studijų dienų prezidento pirmininkai Petras Kisielius, Kęstutis Slotkus ir Rasa Lukoševičiūtė supažindino su nutarimais; Arvydas Žygas perskaitė laišką Lietuvos jaunimui. Kęstutis Ivinskis supažindino svečius vokiečius su lietuvių jaunimu ir jo kongresais. Vysk. Antanas Deksnys perdavė popiežiaus Pauliaus Jono II palaiminimą. Sveikinimo žodžius tarė Lietuvos diplomatinės tarnybos atstovė dr. A. Gerutis ir PLB pirmininkas V. Kamantas. Buvusi PLJS pirmininkė Gabija Juozapavičiūtė atsisveikino, pristatydama naują pirmininką Gintarą Aukštuolį.

Toje pačioje salėje 15 val. vyko koncertas. Dainavo Ričardas Daunoras, lydintas Ramintos Lampsatytės: pasirodė "Volungė" iš Toronto ir Bostono etnografinis ansamblis "Sodauto" suvaidino lietuviškas vestuves.

Uždarymo šokiai vyko Frankfurte, prašmatniame Palmengarten restorane. Kongresas baigtas liepos 29 rytą šv. mišiomis ir evangelikų pamaldomis.

Tai buvo pats didžiausias lietuviškas renginys Vakarų Europoje per paskutinius tris dešimtmečius. Ypač džiugu ir verta pabrėžti, kad šį kongresą suorganizavo beveik tik jaunos jėgos. Prieš kongresą buvo sunku tikėti, kad Vokietijoje atsiras tiek daug jaunuolių, kurie šį darbą per kelis metus kruoščiai atliks. Su dideliu dėkingumu skelbėme aukotojų pavardes, be kurių paramos šis užmojis nebūtų buvęs įmanomas.

Reikia suminėti ir tuos, kurie aukojo savo laisvalaikį ir dirbo, kai kurie net atsisakydami miego, ypač kongreso metu, Vokietijoje prie to darbo prisidėjo: Gerardas Bauras, Ona ir Vincas Bartusevičiai, Vingaudas Damijonaitis, Romana Žutautaitė-Damijonaitienė, Rimantas Gumuliauskas, Kęstutis Ivinskis, Eglė Juodvalkytė, Jūratė Jurkšaitė, Danguolė Kviklytė, Romas Kynas, Alfonsas Krivickas, Bronė ir Arminas Lipšiai, Aurelija Lipšytė, Alfredas Lucas, Petras Nevulis, Algis Pacevičius, Vida Paulikaitė, Kristina Pauliukevičiūtė, Juozas Sabas su visa šeima, Algis Stankus-Saulaitis, kun. Vaclovas Šarka, Antanas Šiugždinis, Manfredas Šiušelis, Andrius ir Marytė Šmitai, Jonas K. Valiūnas, Rainis Valiūnas, Algis Vitkus, Romas Žaliukas ir visi Vokietijos jaunimo rinkti atstovai, vadovaujami Birutės Šyvokaitės.

LAIŠKAS LIETUVOS POGRINDŽIO SPAUDOS LEIDĖJAMS

Mielieji broliai ir seserys,

Mes, Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtojo kongreso atstovai, susirinkę iš trylikos kraštų svarstyti išeivijos lietuvių jaunimo veiklos

- 12 -

gairių, sveikiname jus ir linkime jums ištvėrmės.

Kongreso svarstymuose mūsų dėmesys nuolat krypsta į okupuotą Lietuvą ir lietuvių tautos reikalus. Kiekviename Kongrese tas dėmesys nuolat didėja ir todėl, kad per pastaruosius kelerius metus taip pagausėjo pagrindžio leidinių iš Lietuvos. Jums galbūt sunku išsivaizduoti kokią didelį poveikį turi Lietuvos pagrindžio spauda Vakaruose gyvenančiam lietuvių jaunimui. Jaučiamės suartėję su lietuvių tauta, geriau suprantame savo uždavinius talkinti jums. Jūsų rizikavimas asmeniškai laisve įpareigoja mus, laisvėje gyvenančius, kaip galima plačiau kitataučių tarpe paskleisti jūsų suteikiamas žinias apie Lietuvos būklę. Su džiaugsmu jungiamės į šio uždavinio vykdymą, nes tai įprasmina mūsų buvimą lietuvių tautos dalimi.

Mus giliai sujaudino ir pradžiugino "Alma Mater" leidėjų betarpiškas sveikinimas Jaunimo kongresui ir skatinimas atsiliepti į pavergtos tėvynės gyvybinius reikalus. Už tai nuširdžiai dėkojamė. Iš savo pusės tikimės, kad šis sveikinimas yra tik pradžia Lietuvos ir išeivijos lietuvių jaunųjų kartų dialogo. Esame įsitikinę, kad laikas yra tam pribrendęs.

Tikimės vėl iš jūsų išgirsti. Tikimės, kad jūs išgirsite mus.

Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtasis kongresas
1979 liepos 27, Altenbergas, Vakarų Vokietija

L a i š k a s L i e t u v o s j a u n i m u i

Mielasis Lietuvos jaunime,

Mes, Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtojo kongreso atstovai, susirinkę Altenberge, Vakarų Vokietijoje, atstovaudami jaunimui iš Argentinos, Australijos, Brazilijos, Didž. Britanijos, Italijos, JAV-bių, Kanados, Kolumbijos, Prancūzijos, Švedijos, Urugvajaus, Vakarų Vokietijos ir Venecuelos, sveikiname jus, savo brolius ir seseris.

Atkeliavome iš įvairių pasaulio kraštų aptarti užsienio lietuvių jaunimo reikalus ir pagrįsti bei įprasminti ateities veiklą. Būdami Vak. Vokietijoje, taip arti Lietuvos, gailėjomės, kad jūs negalėjote būti kartu su mumis. Tačiau jūs nuolat buvote mūsų mintyse ir širdyse. Mes, kaip ir jūs, esame lietuvių tautos vaikai.

Mes tikimės, kad Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtojo kongreso nutarimuose atsispindi mūsų meilė Lietuvai, jos istorijai ir visai jos kultūrai.

Mes sveikiname jūsų drąsius žingsnius, kuriais ginote savo tautinius įsitikinimus. Ryžtingi Lietuvos jaunuolių žygiai savo pavyzdžiu iššaukia mūsų ypatingą pagarbą. Tačiau mes niekad nepamirštame ir tų, kurių vardai nepasiekia laisvojo pasaulio.

Šiuo laišku sveikiname ir tuos lietuvius jaunuolius, kurie yra išsklaidyti po Latviją, Baltarusiją, Sibirą ir kitas Sovietų Sąjungos dalis, po Lenkiją, ypač Punsko kraštą, bei įvairias Rytų Europos šalis.

Su Lietuva ir su jumis mus jungia nenutraukiamas ryšys. Stengsimės, kad jis augtų ir stiprėtų, padėdamas mums išlikti lietuvišais. Kartu su jumis žvelgiame į šviesią tėvynės ateitį ir laukiame tos dienos, kada galėsime visi susirinkti laisvosios Lietuvos žemėje.

Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtasis kongresas
1979 liepos 27, Altenbergas, Vakarų Vokietija

- 13 -

I V P L J K o n g r e s u i r e n g t i a u k o j o :

Dr. Alina Veigel-Plechavičiūtė iš Freudenstadto	1.300,--DM
Kazys Bernotavičius iš Kaiserslauterno	200,-- "
Fam. Müller iš Karlsruhes, Robert Drinkmann iš Düsseldorfo, dr. V. Bylaitis iš Bonnos, Vokietijos lietuvių socialdemo- kratų draugija po	100,-- "
Mrs. Bronė Kažukauskas iš USA per "Labdarą"	90,-- "
Dr. A. H. König iš Göttingeno, St. Ivanauskas, Nina Dolles iš Lauingeno ir Gertrud Kieselbach iš Būsamo po	50,-- "
Zenonas Skubeckas iš Wetter/Ruhro, J. Januschat iš Bielefel- do ir Hans Petraitis iš Hamminkeln po	30,-- "
Sof. Paltarokienė iš Mainzo ir Bernhard Povilionis iš Geesthachto po	25,-- "
Adomas Midveris iš Geesthachto ir Jonas Gudas iš Müncheno po	20,-- "

IV PLJK Ruošos komitetas už aukas nuoširdžiai dėkoja.
Šiuo sąrašu baigiamas aukotojų IV PLJ Kongresui ruošti skelbimas.

N a u j a V o k i e t i j o s L J S V a l d y b a

1979 birželį buvo išrinkta nauja Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdyba, kuriai pirmininkavo Algis Stankus-Saulaitis. Jam išvykus atgal į Š. Ameriką, į valdybą įėjo pirmoji kandidatė Jūratė Barasaitė. Dabartinę VLJS Valdybą sudaro: pirmininkas Mečys Landas, vicepirmininkas Raimondas Žagarinskas, sekretorė Jūratė Barasaitė, išdininkas Romas Žaliukas ir informacijos vedėja Marytė Dambriūnaitė-Šmitienė.

Valdybos nariai posėdžiavo spalio 13 ir 14. Nutarta toliau leisti VLJS laikraštuką "Kontaktą" (nauja redakcija) ir dar šiais metais lapkričio 23-25 d. d. Vasario 16 gimnazijos patalpose suruošti VLJS suvažiavimą. Referatus skaitys A. Grinienė, kun. A. Rubikas, G. Bauras, M. Landas, A. Šmitas ir kiti. Šeštadienį vakare įvyks linksmavakaris, į kurį kviečiama visa Vokietijos lietuvių visuomenė. Taip pat yra kviečiamas Anglijos, Prancūzijos, Italijos bei Švedijos lietuvių jaunimas.

Valdybos posėdyje taip pat svarstytos galimybės kaip surinkti ir išjudinti jaunimą visose apylinkėse, ypač šiaurės Vokietijoje ir Nordrhein-Westfalijoje.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

M o k s l o m e t ų p r a d ž i a

Bendrabučių gyventojai šiemet pradėjo rinktis gan anksti. Keletas abiturienčių bei studentų iš Brazilijos ir Venecuelos po IV PLJ Kongreso nebegrižo namo, bet pasiliko mūsų gimnazijoje didinti savo liuanistinio lobyno ir mokytis vokiečių kalbos. Stipendijas joms parūpino PLB Valdyba.

Mokslo metai pradėti rugsėjo 3 ekumeninėmis pamaldomis kaimo bažnytelėje. Į šią aplinkybę nuo altoriaus atkreipė dėmesį katal. kapelionas kun. J. Dėdinas. Jis sakė, jog nepakanka pedagoginių bei metodinių poveikių; visi esame reikalingi dieviškos išminties, ypač jaunimas,

- 14 -

kad subręstų tinkamas perimti vėliavą tautinėje estafetėje. Pamaldas pradėjo evang. kapelionas kun. Fr. Skėrys. Sugiedojus giesmę, jis priminė, kad praeitą sekmadienį vokiečių evangelikų ir katalikų bažnyčiose melstasi už taiką. Paminėta 40 metų sukaktis nuo II pasaulinio karo pradžios. Pakvietė susikaupimo minute pagerbti to karo aukas. Tęsdamas pamokslą, kun. Skėrys apibūdino krikščionių Bažnyčios vaidmenį socialinėje ir kultūrinėje žmonijos pažangoje.

Šv. mišias aukojo kun. J. Dėdinas, įterpdamas maldas už Lietuvą, jos jaunimą, Vasario 16 gimnaziją, jos mokinius, mokytojus ir geradarius.

Po pamaldų visi susirinko į Romuvos pilies salę. Čia direktorius V. N a t k e v i č i u s , M.A., pasveikino senuosius mokytojus ir mokinius, po atostogų sugrižusius tęsti mokslo, ir naujuosius, atvykusius iš Vokietijos ir užjūrių. Jie taip pat prisidedą prie šios gimnazijos išlaikymo. Pasveikino ir naujas mokytojas - Dalią Grybinaitę iš JAV-bių ir Danutę Augustinavičiūtę iš Kanados - bei naują berniukų bendrabučio vedėjo pavaduotoją ir gimnazijos reikalų vedėją Kazį Baroną taip pat iš Kanados. Kvietė visus padėti atlikti jiems atsakingas pareigas.

Gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. B e r n a t o - n i s pasveikino visus, naujomis jėgomis pasiryžusius kibti į darbą. Kvietė neleisti veltui laiko ir uoliai dirbti. Ypač reikės pasistengti abiturientams, nes laiko iki egzaminų nedaug beliko. Ispėjo, kad naujiems mokiniams iš pradžių daug kas gali atrodyti neįprasta ir keista, bet su laiku jie apsipranta, susidraugauja ir kai ateina laikas išvažiuoti, skiriasi su mokykla liūdna širdimi.

Po tėvo Bernatomio žodžio kalbą tęsė dir. V. Natkevičius, pakartodamas savo kasmetinį linkėjimą metų gale visiems būti perkeltiems į aukštesnes klases. Gale metų tinginiai patys skaudžiai pergyvena nesėkmę ir gadina kitiems nuotaiką. Fabréžė, jog gimnazijos tikslas yra auklėti jaunimą gerais krikščionimis ir susipratusiais lietuviais. O gal jau esame geri krikščionys? Šis uždavinys sunkiai sekasi vykdomas, nes veikia nekrikščioniška aplinka. Dėl to kai kurie, savo nelaimėi, užsikrečia laisvo gyvenimo nuotaikomis ir nelemtais įpročiais. Pasi-džiaugė, kad dauguma iš užjūrių, ypač iš JAV-bių, atvykstančių mokinių yra religingi. Prašė stengtis atsivežtas krikščioniškas vertybes išlaikyti ir dar sutvirtinti.

Tautinio auklėjimo uždavinį gimnazija įstengs tik tada gerai atlikti, jei mokinių tėvai ateis jai į pagalbą. Mokykla viena jo atlikti neįstengia. Skirstantis vasaros atostogų, mokiniai buvo paprašyti verbuoti savo vienmečius į gimnaziją. Prašymas buvo negirdomis praleistas. Mokinių skaičiaus didinimas yra vienintelis kelias išlaikyti šią mokyklą.

Direktorius kvietė visus jaunuolius-es būti uoliais ir gero elgesio mokiniais.

Pasibaigus iškilmėms, visi išsiskirstė į klases susipažinti su savo auklėtojais ir mokyklos tvarka. Mokytojų taryba tą dieną posėdžiavo, priimdama į gimnaziją naujus mokinius ir juos paskirstydama į klases.

T a u t o s š v e n t ė

Dar nespėjus išibėgėti mokslo metams, priartėjo ir rugsėjo 8. Tos dienos rytą visi mokiniai ir mokytojai susirinko vėliavos aikštelėje. Giedant Lietuvos himną, į stiebą pamažu pakilo mūsų trispalvė.

Direktorius V. N a t k e v i č i u s , M.A., paaiškino, kodėl minime rugsėjo 8. Tautos himno žodžiai sako: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia". Iš tikro mes savo praeitimi turime teisę didžiuotis daugiau, negu kuri nors kita tauta. Bremeno vyskupas Adams jau XI a. lietuvius vadino "homines humanissimi". Kai Lietuva XV š. buvo išsi-

plėtusi nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, mūsų valdovai neprimetė valdomoms sritims savos religijos ir papročių, bet paliko plačią savivaldą. Tai praėjus. Bet ir dabar turime kuo didžiulius. Mūsų kalba yra pati seniausia ir gražiausia iš visų indoeuropiečių kalbų. Ji dėstoma didžiausiose pasaulio universitetuose. Gaila, kad mes patys tai per mažai tevertiname.

Rugsėjo 8 mūsų tautos švente paskelbta 1930, minint 500 metų sukaktį nuo Vytauto Didžio mirties. 1430 Vytautas turėjo būti vainikuotas Lietuvos karaliumi, bet imperatoriaus Zigmanto jam siūstas vainikas buvo pagrobtas. Jei vainikavimas būtų įvykęs, gal tada visa mūsų istorija būtų pasukusi laimingesniu keliu.

Po trumpų iškilnių visi mokiniai ir mokytojai išsiskirstė į klases pamokų.

Ekskursija po Schwarzwaldą

Vasario 16 gimnazijos evang. kapelionas kun. Fr. Skėrys kasmet suruošia po idomią mokinių ekskursiją, kurioje dalyvauja ir nemaža katalikų. Š.m. rugsėjo 23-čią 50 iškylautojų autobusų vyko į Schwarzwaldą. Iškyla buvo idomi ypač mokiniams iš abiejų Amerikų, dar nespėjusiems plačiau susipažinti su Vokietija. Kelionė su sustojimais truko per 11 valandų. Diena buvo šaltoka. Nors kartais ir bandė smulkus lietutis purkšnoti, nors Schwarzwaldo aukštumose vietomis migla trukdė matomumą, bet iškentė neliję.

Kelionė pradėta 9,45 val. iš Romuvos. Kelias Bergstrasse (čia anksčiausia Vokietijoje pražysta sodai pavasari) per Weinheimą, Heidelbergą, Wieslochą ir Bruchsalį vedė į Bretteną. Kapinėse aplankytas prof. dr. Viliaus Gaigalaičio kapas. Jo paminkle iškaltas prasmingas įrašas: "Dar vienas poilsis skirtas Dievo žmonėms. Ebr. 49. Prof. D. Dr. phil. kun. VILIUS GAIGALAITIS. Wilhelm Gaigalat. 27.9.1870 +30.11.1945. Jis dirbo vargo ir kovojo kad patarnautų žmonėms ir žemiškai tėvynei ir kartą įgytų dangiškąją". Tame pat kape palaidota ir jo žmona "Marie Gaigalat, geb. Dietze. 24.9.1876 +2.8.1965"

Po trumpos susikaupimo valandėlės prie žymaus Mažosios Lietuvos veikėjo, buv. Prūsijos seimo nario, Lietuvos evangelikų liuteronų senjoro ir konsistorijos prezidento, Klaipėdos krašto direktorijos nario, Vytauto Didžio universiteto evangelikų teologijos fakulteto profesoriaus, Rygos universiteto garbės daktaro kapo, iškylautojų autobusas pamažu riedėjo per Pforzheimą (vadinamąjį vartais į Schwarzwaldą), Bad Liebenzellį į garsų aukštumą kurortą Herrenalbą. Prieš tai miške pasisotinta iš gimnazijos virtuvės pasiimtais pjausniais.

Susipažinti su Herrenalbu skirta 1 valanda. Nuo čia važiuojant gražiaja Schwarzwaldtälnerstrasse ir kitais keliais bei keleliais, pasiekta išpūdinga Schwarzenbachtalsperre (užtvanka), sudaranti gražų poros km ilgio kalnų ežerėlį, naudojamą ir vandens sportui.

Iš čia kelias vedė žemyn į Baden Badeną. Su juo susipažinti teliko pusvalandis. Grįžtant namo autostrada, teko poroje vietų pastovinėti dėl automobilių susikimšimo. Nepaisant to ir nepalankaus oro, visų iškylautojų nuotaika buvo puiki. Autobuse visą laiką grojo smagi muzika, protarpiais pertraukiama linksmų mokinių dainų. Darniai skambėjo mergaičių iš Brazilijos egzotiškos dainos, palydimos gitara.

ROMUVA IR GIMNAZIJA ŠIEMET BUVO GRAŽESNĖS

Į Vokietijos LB Valdybos ir Liet. moterų klubų federacijos kvietimą papuošti Romuvą ir pagražinti gimnazijos patalpas atsiliepė daugelis tautiečių (žr. š.m. "Informacijų" Nr. 5/6 psl. 6). Lėšomis ši užmoji parėmė:

- 16 -

8591 LS inžinerijos lietuvių kuopa per leit.Kaz.Bendoraitį 290 DM, J.Norkaitis, senj., iš Bad Mergentheimo ir jo vadovaujamas Lietuvos raudonasis kryžius po 200 DM, Jonas ir Zinaida Glemžai iš Hirsau ir Müncheno lietuvių moterų klubas po 100 DM, M.Chudulla iš Unterreichbacho 30 DM, Ad.Midveris iš Geesthachto ir K.Gaidys iš Sindelfingeno po 20 DM.

TikimėsPraėjusią vasarą Vasario 16 gimnazijos aplinka iš tikro buvo gražesnė, negu kitais metais. Tikimės, kad ji gausiems lankytojams ir svečiams paliko malonų išpūdį. Už tai nuoširdi padėka priklauso jų puošusiems ir aukomis tą užmoję parėmusiems.

V e l i n e s

Spalio 31 ir lapkričio 1 gimnazija šventė. Visų Šventųjų dieną vakare kun.J.Dėdinas kaimo bažnytėlėje aukėjo šv.mišias, praturtindamas jų liturgiją mąstymais apie mūsų tautos ir kiekvieno žmogaus amžinumą. Buvo giedamos giesmės.

Po pamaldų mokiniai su auklėtojais ir kitais Romuvos bei Hüttenfeldo gyventojais eitynių tvarka, nešini žibintais ir žvakutėmis, nuėjo į kapines, kuriose amžino poilsio vietą yra radę jau 15 mūsų tautiečių. Kun.Dėdinas priminė, kad visi jie buvo glaudžiai susiję arba su gimnazija, arba su Bendruomene. Šį vakarą ir Lietuvoje lankomi tautai nusipelnusių žmonių kapai ir kvietė maldoje jungtis su jais. Sukalbėtos Tėve mūsų ir Amžiną atilsį. Ant visų lietuvių kapų paliktos žvakutės. Iš vakaro jie buvo gausiai papuošti gėlėmis.

----- xXx -----

XXVI EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Šiomet suruošta Belgijoje. Vietą jai rengėjai rašytojas Eduardas Č i n z a s ir Belgijos LB pirmininkė Stasė B a l t u s surado Louvain-la-Nueve (apie 30 km nuo sostinės) universitete ir jo bendrabučiuose, kur liepos 20-27 gyveno, maitinosi, "studijavo" ir bendravo apie 80 tautiečių iš 4-rių kontinentų.

Europos liet.stud.savaitės jau turi savo tradicinę eigą: vakare susipažinimas, kitą dieną atidarymas, vėliau paskaitos, diskusijos, iškylos, tėvynės valandėlė su patriotine bei menine programa ir uždarymas. Kiekvieną rytą pamaldos su pamokslėliu ir giedojimu; po jų pusryčiai, paskaitos, pietūs, vėl paskaitos, vakarienė ir vakaronė. Tuo pačiu ritmu vyko ir šiemetinė Stud.savaitė. Tik vakaronei atskirų patalpų nebuvo, tad teko rinktis studentiškosė kavinėse.

Susipažinimo vakarą paskaitų salėje pradėjo St. B a l t u s , pasveikindama susirinkusius Belgijos LB vardu, pateikdama stambmenų iš savo ir to krašto lietuvių gyvenimo. Dr. A. G e r u t i s supažindino su Belgijos lietuvių spauda - atvežė ir parodė senus laikraščius. "Mūsų viltis" 1945 "išspausdinta" ant tualetinio popierio. Alina G r i n i e n ė pristatė jau spėjusius atvykti Savaitės dalyvius.

Paskaitų krūvis buvo toks pat, kaip ir kitais metais: iš viso 10. Būtų buvę 11, bet neatvyko prof.A.Greimas iš Paryžiaus. Europos liet.stud.savaitėje pirmą kartą pasirodė prof.dr.Rimv.P.Šilbajoris, dr.Zen.Rekašius ir prof.dr.Kęst.Skrupskelis, visi trys iš JAV-bių. Antrą kartą - prof.Tomas Venclova ir prof.dr.Vyt.Vasyliūnas. Visi kiti - dažniau ar rečiau matyti ir girdėti europiečiai. Paskaitų temos įvairios, bet vyravo pranešimai apie Vilniaus universitetą: jų buvo net 3.

Savaitė atidaryta ir visos paskaitos skaitytos Louvain-la-Nueve universiteto didelėje salėje-amfiteatre. Liepos 21 rytą ją pradėjo moderatorius dir. V. N a t k e v i č i u s , M.A., vėliau moderavimą da-

linosi su dr. J. N o r k a i č i u . PLB valdybos pirmininkas V. K a m a n t a s pasveikino savo ir vadovaujamos institucijos vardu ir įteikė dovanėles knygomis rengėjoms - Alinai Grinienei ir St. Baltus. Sveikinimo žodžius tarė ir PASAULIO LIETUVIO redaktorius R. S a k a d o l s k i s bei Didž. Britanijos lietuvių sąjungos pirmininkas J. A l k i s . Sveikinimus raštu atsiuntė dr. J. K. Čeginskas, Lietuvos diplomatinijos šefas St. Lozoraitis, prel. L. Tulaba, prof. dr. Liuima, kun. dr. Matulis, J. Vilčinskas, pulk. D. Skučas ir kiti.

Savaitės paskaitų ciklą pradėjo prof. dr. Rimvydas P. Š i l b a j o - r i s Lietuvos prozos dešimtmečio 1968-1978 apžvalga ir įvertinimu. Įspėjo, kad bus spragų, nes ne visus veikalus iš Lietuvos galima gauti. Skirtumas tarp komunistų sudaryto tikrovės modelio ir tarp sovietinės tikrovės, kaip tarp dangaus ir žemės. Tą modelį bolševikai atnešė į Lietuvą ir verčia jo laikytis. Dabar ir sovietiniai kritikai jau išdrįsta pasakyti, kad sovietinė literatūra iki 1956 vergiškai tarnavo to modelio įgyvendinimui. Prelegentas spėjo, kad tobulėjanti lietuvių literatūros forma privers komunistus savo modelį keisti. Iš tikro lietuviai prozininkai Sovietijoje buvo pirmieji, pradėję jį triuškinti. Ryškėja naujas modelis - dialektinis turinio ir formos santykiavimas. Vienas jo pradininkų yra I. Meras. Paskutiniame dešimtmetyje ėmė rodytis tikrosios literatūros veikalų, nors dabar grėsmingai vaidenasi Stalino šešėlis.

Tie, kurie dalyvavo Europos kraštų LB pirmininkų pasitarime, neturėjo galimybės išklausti kun. dr. Jono J ū r a i č i o paskaitos apie žmogaus taurumo kilmę. Prelegentas teigė, kad žmogus yra nepakartojamas individas ir dvasinė asmenybė, kurios vertė glūdi dieviškoje kilmėje. Savo kilmę žmogus veda iš aukščiausiojo dvasinio Absoliuto, suteikusio jam nepaprastą dvasios laisvę. Į šitą laisvę todėl negali kėsintis valstybė ar kokia kita žemiškoji institucija: ji yra palenкта tik asmens sąžinei.

Dr. Zenonas R e k a š i u s apibūdino išeivijos spaudą. Istoriškai žvelgdamas į liet. spaudą nuo jos atsiradimo iki nepriklausomybės laikų, pastebėjo keletą paradoksų. Neprikl. Lietuva buvo spaudos aukso amžius, kuris baigėsi kartu su tautos laisve. Po karo labai pakilo išeivijos lietuvių spaudos lygis. Bet šiandieninė jos būklė prasta. Redaktorių amžius kasmet kyla. Suminėjo tris mūsų spaudos neigiamybes: spaudos funkcijų sumaišymą (užuot informavimo pirmoje vietoje statoma kova už Lietuvos laisvę) ir iš to kylančią tendencingą informaciją, ir gausų slapyvardžių naudojimą. Savo teigimus prelegentas bandė pagrįsti pavyzdžiais, su kuriais vėliau ne visi diskusijų dalyviai sutiko.

Prof. dr. Vytenio M. V a s y l i ū n o paskaita apie erdvę ir laiką Einšteino moksle buvo skirta Alberto Einšteino šimtmetiniam jubiliejui paminėti. Nors prelegentas ir stengėsi aiškiai išsireikšti, bet ne matematikams ir ne fizikams ji buvo sunkiai įkandama. Einšteinas pagarsėjo savo reliatyvumo teorija, kuri erdvės ir laiko supratime įvykdė revoliuciją. Mokslininkas dirbo Žüricho patentų skyriuje. Jo išradimas buvo laisvalaikio darbas.

Prof. dr. Kęstutis Skrupskelis savo paskaitą pavadino mūsų išeivijos filosofija. Pirmą pusvalandį jis skyrė marksizmo ir jo kryptių aiškinimui, o antrą - dr. Jono Girniaus ir prof. A. Maceinos marksizmo kritikai ir kitoms jų filosofinėms idėjoms.

Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejui paminėti skirtos 3 paskaitos. Prof. dr. Povilas R a b i k a u s k a s , SJ kalbėjo apie to universiteto reikšmę Lietuvai pirmąsiais dviem jo veiklos šimtmečiais. Mokslininko sąžiningumu, savo teiginius paremdamas istoriniais faktais, išdėstė universiteto įkūrimo aplinkybes, tikslą ir poveikį.

- 18 -

Prelegento nuomone, V.U. įsteigtas išlaikyti Lietuvą savarankiška ir nežemesniame kultūros lygyje negu Lenkija. Prisidėjo prie lietuvių kalbos išlaikymo ir ugdymo. Išvadą - V.U. yra didžiulis mūsų tautos kultūros paminklas.

Mons.dr. Povilas J a t u l i s nušvietė Vilniaus universitetą 1773-1832. 1773 panaikinus jėzuitų ordiną (Rusijoje jis ir toliau veikė), įsteigta Edukacinė komisija, lyg ir švietimo ministerija, kurios žinion perėjo ir V.U. Istorikas išvardijo daug žymių asmenų, dirbusių universitete. 1803 V.U. pavadintas imperatoriškuoju ir vadovavo švietimo darbui plačiose Rusijos imperijos srityse. Po sukilimo V.U. uždarytas 1832. Turtinga jo biblioteka išdalinta Rusijos universitetam. Lenkų valdžia universitetą atkūrė 1919 ir pavadino Stepono Batoro vardu. Nuo to laiko jis virto grynai lenkišku universitetu. Kai Vilnius 1939 grįžo prie Lietuvos, atkurtas lietuviškas Vilniaus universitetas.

Prof. Tomas V e n c l o v a pateikė idomių duomenų apie Vilniaus universiteto būklę po 1954, t.y. nuo to laiko, kai prelegentas pradėjo jį lankyti. Padėtis buvusi chaotiška. Rūmai taip apleisti, kad net išvietės neveikė. Bet pamažu padėtis taisėsi: grįžo senieji salių ir kiemų pavadinimai, atsirado senos memorialinės lentos. 1954 reikėjo kasdien 6 valandas vykdyti karinį pasiruošimą, o kitos valandos buvo skirtos marksizmui kalti. Visi nežmoniškai skurdo. Nupasakojo senųjų profesorių liūdną likimą. Tolydžio ėmė grįžti senosios mokslo ir poezijos tradicijos. Tai parodė, jog laisvės siekimas jokiomis priemonėmis negali būti sunaikintas. Bendrabūčiuose vyko diskusijos. Sumanymas paskelbti lietuvių literatūros kūrybos antologiją atsidūrė universiteto teisme. Nukentėjo keli profesoriai ir nemaža studentų. Didelį susijaudinimą sukėlė ir sumanymas steigti Sibire lietuviškas mokyklas.

Dabar Vilniaus universitete apie 83% yra lietuviai, apie 2% lenkai ir t.t.

Dail. Alfonsas K r i v i c k a s papasakojo apie dailininką Adomą Varną jo 100 metų jubiliejaus proga. Kai paskaita buvo skaitoma, Belgijoje dar nebuvo žinoma, kad jubilieatas yra miręs. Nėra žinoma, kad kuriantis dailininkas būtų išgyvenęs šimtą metų.

Dail. Varnas pirmiausia yra portretistas. Jis yra nutapęs beveik visus žymiuosius lietuvius. Didžiausias jo kūrinys, prie kurio dirbo trejus metus išeivijoje, yra Mindaugo vainikavimas. Yra nupiešęs apie 1.300 aliejinių ir apie 500 grafikos paveikslų. Karjerą pradėjo šaržais. Pagamino Lietuvos kryžių albumą su apie 300 nuotraukų. Piešė pašto ženklus. Buvo teatro Vilkolakio narys, dalyvavo spaudoje. Daug sirgo. Šimto metų jubiliejus plačiai paminėtas išeivijoje, bet nenu-tylėtas ir Lietuvoje.

Paskutinę Stud. savaitės paskaitą skaitė kun. Augustinas R u b i k a s apie jezuitą teologą ir filosofą Karolį Rahner'į jo 75-ųjų gimimo metinių proga, vieną šiandien labiausiai mėgstamų ir skaitomų teologų. Paskaitą padalino į tris dalis: I - 20-jo amžiaus panorama, kurią apibūdino kaip religinio pasimetimo, o gal ir ateizmo amžiumi. II - K. Rahnerio metodas - reikia teologinių tiesų apybraižas taip perredaguoti, kad jos būtų suprantamos ir šių laikų žmonėms. III - K. Rahneris apie vieną aktualiausių klausimų jo metodo šviesoje. Jis klausia - iš kur materialistai žino, kad viskas yra medžiaga? Kaip materialisto galvoje gali kilti nematerialinės sąvokos? Juk tobulybės, begalybės ilgesys žmogui įgimtas.

Po visų paskaitų vyko paklausimai, papildymai ir diskusijos.

Maloni staigmena buvo sekmadienio (liepos 22) vėly vakarą, atrodo,

greitosiomis, nes programoje neskelbta, dviejų stiprių kūrėjų literatūros valandėlė. Ichokas M e r a s iš Izraelio skaitė savo romano Striptyzo ištrauką, kur filosofas, prieš atsisakydamas savo spalvos, kalba maldą prieš mirtį. Vėliau, atsakinėdamas į klausimus, autorius paaiškino, kad jo Striptyzas yra erzinantis dvasinis apsinuoginimas.

Lydija Š i m k . u t ė - Pocienė iš Australijos paskaitė per 10 jos pačios sukurtų eilėraščių iš Antrojo ilgesio ir iš Akimirų (11 eilėraščių) ciklą.

Ištisa liepos 25-ji nuo ryto iki vėlaus vakaro buvo skirta i š k y - l a i . Viename autobuse 50 žmonių aplankė senąjį Louvainą, kur dar prieš I pas.karą ir vėliau studijavo ir grįžo daktaro laipsniais pasipuošę nemaža mūsų tautiečių, vaidinusių neeilinį vaidmenį nepr. Lietuvos gyvenime. Kiek trumpiau sustota Gente, o pietauta Brugge. Jam pažinti skirta trejetas valandų. Grįžtant sustota Briusely. Čia vakare Šv. Mykolo katedroj išklaudytas prof. dr. Vytenio V a s y l i ū - n o viešas vargonų koncertas. Po koncerto maestro aprodė lietuviams didžiuosius katedros vargonus, pademonstruodamas grojimo techniką. Tiems, kurie matė Belgijos miestus pirmą kartą, jie paliko neišdildoma įspūdį gražia savo architektūra.

Artėjant savaitei prie galo, moderatoriai pasiūlė dalyviams įvertinti jos programą. Tada vieni pasigedo temos apie Stalino-Hitlerio paktą jo 40 metų proga, kiti būtų norėję sužinoti ką nors apie didžiuosius Belgijos politikus, įtakojusius ir Lietuvą (Hymanso projektas). Pastebėta, kad 1980 laukia aptarimo tokios sukaktys ir temos: 40 metų Lietuvos okupacijos ir 60 metų Želigovskiadės, 75-sios 1905 revoliucijos metinės, 550 metų Vytauto Didž. mirties ir kt. Būtų įdomi ir šių metų Lietuvos gyventojų surašymo duomenų analizė. Viena diena turėtų būti skirta ekskursijai kraštui pažinti. Europos liet. stud. savaites reiktų daugiau reklamuoti JAV-bių lietuvių spaudoje.

N u t a r t a ateinančių metų Stud. savaitę ruošti Austrijoje, Innsbrucko mieste. Moderatoriais kviesti dr. J. Norkaitį, dir. V. Natkevičių ir dr. Kęstutį Girnių, o meno programai sudaryti - prof. dr. Vytenį Vasyliūną. Pritarta dalyvių iš JAV-bių siūlymui kreiptis į lietuvių fondą finansinės paramos. Techniškais Stud. savaitės ruošimo darbais rūpinasis rašytoja Irena Joerg-Vildžiūnaitė, Alina Griniene ir dr. A. Kušlys.

Atskirose universiteto patalpose dail. Alf. K r i v i c k a s suruošė liet. dailininkų paveikslų parodą. Išstatyti Algio Steponavičiaus iš Vilniaus, Aldonos Didelytės ir Tarabildos (Lietuva), Prano (Gailiaus), Snaigės, Žibunto Mikšio, Sigitos Kondrataitės, Kasiulių (visi iš Paryžiaus) bei Aldonos Skirutytės darbai. Gausiausias buvo Pranas. Dalis paveikslų buvo nupirkti.

Paskutinį Stud. savaitės vakarą universiteto svetainėje įvyko tradicinė Tėvynės valandėlė. Rašytoja I. Joerg-Naudžiūnaitė ši kartą pasireiškė kaip poetė, paskaitydama tris savo eilėraščius. Etnografinis Bostono ansamblis "Sodauto", vadovaujamas Kupčinskienės, atliko ištraukas iš Kaimo vestuvių. Liepos 26 iš ansamblio narių pareikalavo didelio jėgų įtempimo. Tą dieną iš aerodromo jie nuvažiavo tiesiog į Briuselį. Sostinės tūkstantmečio jubiliejaus šventės programos rėmuose centrinėje miesto aikštėje atliko Kaimo vestuves. Vakare davė tų vestuvių ištraukas Stud. savaitės dalyviams Louvain-la-Nueve ir tą pačią naktį grįžo į Briuselį, o rytojaus dieną autobusu išvyko į Königsteina Vokietijoje, į IV PLJ Kongresą.

Dir. V. Natkevičius savo ir dalyvių vardu padėkojo Cinzų ir Baltų šeimoms su P. Bružu už šios Stud. savaitės surengimą. Jiems, "Sodautui", Joerg-Naudžiūnaitėi ir Alinai Grinienei įteiktos gėlės. Padėka priklauso taip pat dail. A. Krivickui už paskaitą ir dailininkų darbų parodos surengimą, visiems paskaitininkams ir dalyviams.

- 20 -

Savaitė baigta liepos 27 iškilmingomis šv.mišiomis, kurias aukėjo ir gražų pamokslą pasakė vysk.dr.Antanas Deksnys.

Kiekvieną Stud.savaitės dieną rytą šv.mišias universiteto koplyčioje atnašavo ir turiningus pamokslus kristologijos tema (Kristus Dievas ir žmogus) sakė prel.dr.P. C e l i e š i u s. Vargonais grojo prof.dr. Vytenis Vasyliūnas, o tikintieji darniai giedojo liet. giesmes.

----- xXx -----

SIMPOZIUMAS apie HITLERIO-STALINO PAKTĄ

Š.m. rugpjūčio 25 Konrad-Adenauer-Stiftung Wiesbadene buvo suruošusi simpoziumą apie Hitlerio-Stalino paktą ir karo pradžią prieš 40 metų. Savo mintis dėstė žymūs vokiečių bei šveicarų politikai ir teisininkai. Stebėtojais simpoziume dalyvavo Vokietijos LB Valdžybos pirmininkas A.Šmitas ir reikalų vedėjas J.Lukošius.

M.K.ČIURLIONIO TAPYBOS PARODA BERLYNE

Pirmą kartą Vakarų pasaulis išvydo dailininko M.K.Čiurlionio tapybos originalus š.m. rugsėjo 2 Berlyne vykstančio 29-ojo tarptautinio meno festivalio rėmuose, kuris tęsėsi visą rugsėjį. Paroda buvo suruošta Charlottenburgo pilies rėmuose. Jos atidaryme dalyvavo apie 1.200 asmenų. Išstatyti 36 paveikslai, atvežti iš Kauno. Tarp jų Rex, Raigardo triptikas, ciklai Jūros sūnata, Pavasaris, Zodiakas, Karalių pasaka ir kt. D.Trinkūnas paskambino keletą Čiurlionio preliudijų, o Čiurlionio kvartetas iš Lietuvos atliko Č. c-moll(kvarteto) vieną dalį. Atidarymo iškilmes filmavo vokiečių televizija.

Čiurlionio kūrybos paroda susilaukė didelio atgarsio Vak.Vokietijos spaudoje. Apie ją rašė meno kritikai ne tik Vak.Berlyno, bet ir kituose didžiuosiuose vokiečių laikraščiuose. Kai kurie jų kėlė klausimą, ar neturės būti peržiūrėta dailės meno istorija, kur abstrakto pradininku laikomas rusų dailininkas Kandinskis. Keletą metų anksčiau už jį abstraktus piešė Čiurlionis. Kiti kritikai Č. laiko simbolistu.

Rugsėjo 23 Charlottenburgo pilies.rėmuose įvyko simpoziumas Č. kūrybai aptarti. Jame dalyvavo ir JAV-bių meno istorikai. Buvo grojami Č. muzikos kūriniai.

LIETUVA VARGINAMOSIOS BAŽNYČIOS KONGRESE

Nuo 1952 kasmet Kōnigsteine vyksta "Varginamosios Bažnyčios" (Kirche in Not) kongresai, į kuriuos renkasi Sov.Sąjungos pavergtų ir satelitinųjų tautų pabėgėliai katalikai: 1. aptarti savo kraštų religinės padėties, 2. jieškoti bendromis jėgomis priemonių pagelbėti Varginamai Bažnyčiai, t.y. tai, kuriai valstybė neduoda elementarių gyvavimo teisių, 3. melstis už taip varginamus tikinčiuosius, 4. skelbti per Vakarų pasaulio spaudą bei radiją apie ateistinės valstybės daromas skriaudas, 5. perspėti vakariečius, kas atsitiktų jiems, jei ir pas juos išgalėtų sovietinė santvarka, ir 6. tarpusavy pabuvoti, užmegzti ar atnaujinti pažintis.

Šiemetiniame liepos 19-22 kongrese Lietuva išryškėjo kaip niekuomet. Jei anksčiau kongresuose vyraudavo stambiosios tautos - čekai, rumunai, lenkai ir kt. - su savo vargais, tai šiemet prasimušė Lietuva su savo disidentais ir LKB Kronikų iškeltomis problemomis, kurios kaltina sovietinę valstybę. Lietuvos religininkai ėmė be baimės reikalauti iš ateistinės valstybės: elementarių veikimo teisių, laisvės teikti sakramentus ir mokyti katekizmą, atšaukti saugumo agentus iš kunigų seminarijos Kaune, nekliudyti vyskupams skirti norimus profesorius į seminariją ir tinkamus kunigus į parapijas, atidaryti bažnyčias: Vil-

niuje katedrą ir Šv. Kazimiero, Kaune Įgulos ir Prisikėlimo, Klaipėdoje po karo tikinčiųjų lėšomis pastatytąją; pagaliau liautis drausti religinę spaudą, nediskriminuoti potvarkiais religininkų ir laikytis tiek Sov. Sąjungos, tiek Tarybų Lietuvos konstitucijų pačioje valstybėje taip, kaip jos skelbiamos užsieniui.

Šiometinio Varg. Bažnyčios kongreso paskaitininkai svarstė "Christentum - eine Hoffnung für ganz Europa", t. y. kuo, kaip ir kiek gali katalikai prisidėti vienijant ir statant Europą, nes juk tikintys žmonės atsparesni prieš bet kokias diktatūras ir kūrybingesni kultūroje. Lietuvis paskaitininkas tėv. dr. K. Gulbinas kongresininkams priminė, jog apjungiamon Eurpon turėtų įeiti ir Lietuva, kurios tikintys sveiki tautiečiai, užsigrūdinę egzistencinėje kovoje, įneštų visai Europai ilgalaikio gyvavimo vertybių, ko neretai stokoja materialinėje gerovėje panirę vakariečiai.

Gaila, kad šiometiniame kongrese lietuviams gausiau dalyvauti neleido kiti renginiai. O turėtų tiek į Varg. Bažnyčios kongresus, tiek į Kōnigsteino informacinę veiklą įsijungti daugiau lietuvių inteligentų! Kōnigsteinas dabar tapęs apie sovietinių kraštų Bažnyčias "žinių birža" be sau lygios. Čia leidžiama ir platinama L. K. B. Kronika vokiečių kalba. Čia veikia pabaltiečių ir kiniečių institutai, čia leidžiamas trikalbis žinynas apie religijos santykius su ateizmu Sov. Sąjungoje, čia sėkmingai darbuojasi Ostpriersterhilfe, paveikiai padedanti varginamiems tikintiesiems, čia po karo rinkdavosi "Tylinčios Bažnyčios" (Schweigende Kirche) atstovai, dabar gi renkasi jau kalbančios ir skelbiančios Bažnyčios kongresai!

Apie kongresą rašė didieji vokiečių dienraščiai "Frankfurter Allgemeine", "Die Welt" ir religinė spauda.

VOKIEČIAI MELDĖSI UŽ PERSEKIOJAMĄ LIETUVOS BAŽNYČIĄ

Marg. Nevulienės rūpesčiu mūsų tautos šventės (rugsėjo 8) dieną Elschbacho parapijos bažnyčioje katalikės moterys surengė pamaldas už Persekiojamą Bažnyčią. Klebonas kun. Heinz Müller savo pamoksle iškėlė Lietuvos Bažnyčios rūpesčius ir vargus. Į pamaldas susirinko daug žmonių. Dalyvavo ir kelios lietuvių šeimos.

NAUJAS VOKIETIJOS LIETUVIŲ KATAL. SIELOVADOS DIREKTORIUS

Vietoje dėl ligos iš pareigų pasitraukusio prel. dr. Jono A v i ž o s 1979 liepos 2 Vokietijos vyskupų konferencija naujuoju sielovados direktorium Vokietijos lietuviams katalikams paskyrė tėvą dr. Konstantiną G ū l b i n ą, OFM Cap.

Tėvas dr. Konstantinas yra gimęs 1919 birželio 3 Plungės valsč. ūkininkų šeimoje. Pakrikštytas Petru. 1936 baigė Plungės tėvų kapucinų gimnaziją. Teologiją studijavo Lietuvoje, o filosofiją - per karą Vokietijoje. Kunigu iššventintas 1943 Mūnstery. Po karo dirbo lietuvių sielovadoje. Ilgesnį laiką ir gyveno Wehnenos lietuvių stovykloje. Vėliau buvo pašauktas į kapucinų vienuolyną, bet ir ten gyvendamas, nesiliovė rūpinęsis dvasiniais lietuvių reikalais. Trumpą laiką kapelionavo Vasario 16 gimnazijoje. 1969 įsigijo filosofijos daktaro laipsnį Mūnsterio universitete. Keletą metų yra Institutum Balticum Patariamiosios tarybos narys ir aktyvus bendradarbis.

Naujasis sielovados direktorius yra išvaręs gilią vagą ir Vokietijos lietuvių bendruomenėje. Jis daugelį metų buvo Vokietijos LB Valdybos įgaliotiniu Nordrhein-Westfalijoje. Tik paskirtas sielovados direktorium dėl per didelio darbo krūvio iš tų pareigų pasitraukė.

V a t i k a n o r a d i j a s lietuviškai girdimas kasdien 19.00 - 19,15 val., o šeštadieniais 18,45 val. - 19,15 val. 41, 31 ir 25 m bangomis.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ KUNIGŲ SUVAŽIAVIMAS

įvyko š.m. rugsėjo 25 ir 26 Dieburge pas tėv. Alf. Bernatonį. Pirmiausia buvo pasveikintas ir pagerbtas šeimininkas 65 amžiaus sukakties proga. Po to prisistatė naujasis Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorius tėv. dr. Konstantinas Gulbinas, OFM Cap. Rugsėjo 26 rytą šv. mišias su jubiliumu tėvu Alf. Bernatoniu aukėjo visi suvažiavimo dalyviai. Buvo giedamos liet. giesmės kun. K. Senkui vadovaujant. Po pusryčių svarstytas lietuviško giesmyno išleidimas, tarpusavio ryšių palaikymas.

Į naują Vokietijos liet. katal. kunigų vienybės valdybą išrinkti tie patys asmenys, tik kitaip pasiskirstę pareigomis: pirmininkas kun. Br. Liubinas, sekretorius kun. K. Senkus ir išdininkas tėv. Alf. Bernatonis. Liet. kunigų fondo valdyba sudaryta iš tėv. Alf. Bernatonio, tėv. dr. Konstantino Gulbino ir kun. Br. Liubino.

65 METAI TĖVUI ALFONSUI BERNATONIUI, OFM Cap.

Jubiliumui pasveikinti š.m. rugsėjo 25 ir 26 buvo sušauktas Pasaulio lietuvių kunigų vienybės Vokietijos skyriaus susirinkimas Dieburge. Atsilankė 7 kunigai.

Tėvo Alfonso nueitą kelią apžvelgė kun. Br. Liubinas. Sukaktuvininkas yra gimęs 1914 rugsėjo 16 Mediniškių k. Jiezno valsč. Pakrikštytas Juozu. Šeimoje buvo 10 vaikų. Gėnė bandą, dirbo lauke, lankė mokyklą. 1932 įstojo į gimnaziją Plungėje, o 1936 rugpjūčio 29 tapo kapucinų vienuoliu Alfonsu. Gimnaziją baigė 1940. Tais pačiais metais rugpjūčio 4 pabėgo į Vokietiją, o rugpjūčio 23 įstojo į kapucinų aukštąją mokyklą Münsterį. Prasidėjęs vokiečių-sovietų karui, 4 savaites išlaikytas kalėjime, 1943 išventintas kunigu. Studijas baigė 1944 ir buvo perkeltas į Mainą. Čia pradėjo dirbti lietuvių sielovadoje ir tą darbą tebetęsia iki šios dienos. 1950 perėmė katalikų sielovados direktoriaus pareigas, kuriose išbuvo iki 1965 galo.

Šalia sielovadinio darbo sukaktuvininkas gyvai reiškiasi Vokietijos lietuvių bendruomenėje. Nuo 1952 kasmet išrenkamas į Vokietijos LB tarybą bei jos prezidiumą (yra buvęs prezidiumo pirmininku, o dabar - jo pavaduotojas). Daug širdies skiria lietuvių vaikams. Būdamas Sielovados direktorium, ruošė vasaros stovyklas, Vokietijos LB taryboje yra referentu vaikų reikalams.

Vasario 16 gimnazija jubiliumo asmeny turi nepavargstantį globėją. Kai 1954 reikėjo išsikelti iš Diepholzo, t. Bernatonis surado jai sodybą su pilimi Hüttenfelde ir pasirūpino, kad Vokietijos LB ją nupirktų. Nuolat sielojasi jos gerinimu. Kai buvo stačomi nauji gimnazijos rūmai ir vėliau mergaičių bendrabutis, važinėjo į JAV-bes ir Kanadą rinkti aukų. Buvo švietimo komisijos nariu, o 1968 įsikūrus Vasario 16 gimnazijos kuratorijai - ir jos nariu. Nuo 1977 vidurio yra Kuratorijos valdybos pirmininku.

Įtampus gyvenimas pakenkė sukaktuvininko sveikatai: 1978 ištiko stiprus širdies priepuolis. Bet ir jis neatbaidė nuo darbo. Kiek pasveikęs, dideliu ryžtu toliau varo pradėtą vagą visuomeninio darbo bare.

IV EVANGELIKŲ LIUTERONŲ KUNIGŲ SUVAŽIAVIMAS

Iš Lietuvos kilusių evangelikų liuteronų kunigų, gyvenančių Vak. Vokietijoje, IV suvažiavimas vyko 1979 rugpjūčio 15-19 Annabergo rūmuose. Jis buvo susietas su šeimų ir Bažnyčios darbuotojų poilsio dienomis, todėl susirinko 50 su viršum žmonių, tarp jų 7 kunigai.

Suvažiavimas pradėtas rugpjūčio 15 po vakarienės susipažinimu. Rugpjūčio 16 ir 17 rytais vičesenj. J. Urdzė pravedė Biblijos studijas, o rugpjūčio 18 - kun. M. Klumbys. Lietuvių evangelikų liuteronų veiklos apž-

valgą atsiuntė Fr. Šlenteris. Dabartinės Bažnyčias Pabaltijy aptarė kun. J. Urdzė. Rugsjūčio 16 suruošta literatūrinė vakaronė. Kun. K. Felgenreheris apžvelgė evangelikų Bažnyčių sroves.

Rugsjūčio 17 popiet aplankyta Bundesgartenschau (sodų ir daržų paroda) Bonnoje, padariusi iškylautojams stiprų išpūdį. Garbės senj. A. Gelžinius supažindino su "Mūsų Bažnyčios išikūrimo laikotarpiu". Rugsjūčio 19 (sekmadienį) po pamaldų su Šv. Vakariene įvyko suvažiavimo įvertinimas ir uždarymas.

IŠEIVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ SUVAŽIAVIMAS BAVARIJOJ

Š. m. spalio 1-5 Marktheidenfelde gausiai suvažiavo latvių, estų, lietuvių ir vengrų išeivių evangelikų liuteronų kunigai ir Bažnyčios darbuotojai. Dalyvavo 20 latvių, po 8 lietuvių ir estų ir 4 vengrai. Vadovavo Pasaulio liuteronų sąjungos vokiečių tautinio komiteto įgaliotinis Bažnyčios tarėjas kun. dr. Ernst Eberhard iš Stuttgarto. Jis laikė ir atidarymo pamaldas. Prof. dr. Kruska pranešė apie dabartinę evangelikų liuteronų Bažnyčios padėtį Lenkijoje.

Kasdien buvo laikomos rytinės ir vakarinės pamaldos. Po pusryčių buvo studijuojama Biblija ir skaitomos paskaitos. Vieną popietį įvyko koncertas, kuris savo nauju pirmininku išsirinko estą propstą Poeldą. Du vakarus atstovai darė pranešimus su skaidrėmis apie paskutiniaisiais metais nuveiktus darbus. Lietuvių pranešimą senj. kun. A. Keleris pateikė raštu. Jo išvada: po 10 metų lietuviai evangelikai V. Vokietijoje pritrūks kunigų. Pranešta, kad kunigai J. Urdzė ir Fr. Skėrys dalyvaus Europos Bažnyčių sąjungos VIII visuotiniame suvažiavime Kretos saloj. Tie patys kunigai palaiko ryšius su evangelikų Bažnyčia Lietuvoje.

Toks pat suvažiavimas numatytas ir ateinančiais metais rugsėjo 15-19 Auf dem Hessenkopf netoli Goslaro.

B i b l i j o s s e k m a d i e n i s

surengtas š. m. spalio 7 Stuttgarte. Šv. Raštą aiškino kun. K. Senkus ir vicesenj. J. Urdzė. Šv. mišias aukojo kun. Senkus. Po bendrų pietų Kolpingo namuose kalbėtasi apie Joną Krikštytoją.

Meninėje dalyje skambėjo muzika, rimtai nuteikė poetiniai skaitymai iš Biblijos. Programą atliko Aldona Bekerienė, Alfr. Appenzeller, Rič. Daunoras ir Kaz. Senkus. Per kavutę draugiškai pasišnekučiuota ir pasivaišinta skaniais pyragais.

L A B D A R A p r a š o a u k ų m o k s l e i v i a m s

Jono Glemžos vadovaujama Lietuvių šalpos draugija LABDARA mokslo metų pradžioje kreipėsi į narius ir rėmėjus pranešdama, kad draugija išplečia savo veiklą ir į užsienį. Nurodo, kad jau dabar teikia paveiklį paramą Lenkijos lietuvių moksleivijai, ypač Suvalkų srityje. Nūnai draugijos dėmesys krypsta į Brazilijos lietuvių moksleivius. Iš ten šiemet jau kelios mokinės yra atvykusios į Vasario 16 gimnaziją. "Draugijos numatytiems darbams įvykdyti šiemet trūksta dar apie šešetą tūkstančių DM", sakoma LABDAROS kreipimesi į aukotojus bei rėmėjus ir iš anksto dėkojama už padidintą paramą mūsų atžalynui.

----- xXx -----

V a i k ų v a s a r o s s t o v k l a

Kai paskutiniai IV PLJ Kongreso dalyviai išvažinėjo iš Königsteino, į Romuvą pradėjo rinktis dar jaunesni stovyklautojai - nuo 8 iki 14 metų.

- 24 -

Po poros metų pertraukos Vokietijos LB Valdyba šiemet vėl suruošė dviejų savaitių vaikų vasaros stovyklą nuo liepos 29 iki rugpjūčio 12. Jai vadovavo buvęs Vasario 16 gimnazijos auklėtiniai, dabar jau studentai, Živilė V i l č i n s k a i t ė ir Romas Ž a l i u k a s. Pradžioje jiems dar padėjo Manfredas Š i u š e l i s.

Pasisekimas buvo didelis. Suvažiavo vietoje numatytų 20 apie 30 vaikų. Vadovai užėmė juos nuo ankstyvo ryto iki nakties, suruošdami įvairių pramogų ir pamokydami lietuviškai. Čia vaikai susipažino su mūsų gimnazija ir jos lietuviška aplinka, išmoko lietuviškų dainų ir žaidimų, buvo supažindinti su Lietuva ir jos istorija. Maistą gamino Ona Bartusevičienė, senj., ir Eugenija Lucienė. Jis buvo gausus ir skanus. Per atsisveikinimo vakarą visi apgailėstavo, kad stovyklavimo laikas buvo per trumpas ir prašė ateinančiais metais surengti bent trijų savaitių stovyklą. Pora vaikų paprašė savo tėvus leisti mokytis į Vasario 16 gimnaziją.

--- oOo ---

V L A D O Č E Š I Ū N O D R A M A

pastarosiomis savaitėmis jaudino viso pasaulio lietuvius. Susidomėjimas buvo tarptautinis. Tuo pasirūpino įvairių kraštų žinių agentūros. Vokietijos LB Valdybos ir su Česiūno drama susijusių žmonių telefonai spalio 13-20 skambėjo dieną ir naktį.

Vladas Česiūnas, 39 metų amžiaus, buvo viena išymiausių Lietuvos sporto žvaigždžių pokariniame laikmetyje. Jis 15 kartų buvo Lietuvos kanojų meisteriu, 6 kartus Sovietų Sąjungos meisteriu dvivietėje ir kartą vienvietėje, 4 kartus pasaulio meisteriu dviviete kanoja, ir laimėjo daug tarptautinių varžybų. 1973 ir 1974 Česiūnas buvo išrinktas geriausiu Lietuvos sportininku (žr. ELTA Nr.9-79).

1979 rugpjūčio 14 nusileido Frankfurto aerodrome sovietų lėktuvas, atvežęs sportininkų grupę į tarptautines kanojų rungtynes Duisburge. Tėje grupėje buvo ir Vladas Česiūnas. Iš aerodromo jis paskambino savo iš 1972 Müncheno olimpiados pažįstamai Uršulei Forkertienei, gyvenančiai nepertoli Duisburgo, prašydamas su juo susitikti. Susitikęs su Forkertiene Duisburge, Česiūnas pareiškė norą pasilikti Vakaruose. Po poros dienų pasiprašė politinės prieglaudos Vokietijoje, kuri jam buvo pažadėta. Apsigyveno pas Forkertus Altenoje ir ramiai planavo savo ateitį.

Rugpjūčio 26 su Forkertais Česiūnas lankėsi Romuvoje Hüttenfelde ir čia praleido ištisą dieną, draugiškai šnekučiuodamasis su savo tautiečiais. Ta proga čekagiškio DRAUGO dienraščio bendradarbis K. Baronas surašė su juo pasikalbėjimą laikraščiu, kuris jį išspausdino rugsėjo 4. Pasikalbėjimas netrukus tapo istoriniu. Juo domėjosi vokiečių policija ir prokuratūra, apie jį rašė visi vokiečių laikraščiai ir skelbė pasaulinės žinių agentūros. Taip pat buvo įrašytas pasikalbėjimas su Česiūnu į magnetofono juostą, kur yra jo pareiškimas, kad gyvas į Sovietų Sąjungą negrįšias, ir padaryta nuotraukų.

Iš pasikalbėjimo su Česiūnu susidarė įspūdis, kad jis nesidomėjo Lietuvos ir užsienio politika; buvo susirūpinęs savo ateitimi. Troško dirbti sporto srityje. Žadėjo pradėti uoliai mokytis vokiečių kalbą, nes ryškėjo galimybė gauti irklavimo trenerio vietą Vokietijoje. Romuvoje jam buvo padovanoti vokiškai lietuviškas ir lietuviškai vokiškas žodynai ir vadovėlis. Grįžęs "namo", tuoj įsirašė į Goethes institutą netoli esančiame Iserlohne ir uoliai lankė vokiečių kalbos pamokas, kasdien važinėdamas autobusu. Jokios policijos apsaugos neturėjo ir neprašė, nors buvo įspėtas būti atsargiam.

R u g s ė j o 13, nuvykęs į Iserlohną, Č. dingo kaip vandeny. Kai popiet negrižo namo, buvo pranešta policijai. Atrodo, kad vokiečių policija iš pradžių nesuprato Č. dingimo politinės reikšmės ir, tirdama įvykį, neparodė didelio uolumo.

Kad Č. dingimas būtų pagrindinai išaiškintas, reikalauti ėmėsi Vokietijos LB Valdyba. Kai rugsėjo 20 apie Č. dingimą pranešė vokiečių radijas, tą pačią naktį buvo pasiūsta telegrama kancleriui H.Schmidt'ui, prašant įvykį išsamiai ištirti. Rugsėjo 21 apie paslaptinę Č. pražuvimą rašė dauguma vokiečių laikraščių. Tą pačią dieną laišku buvo painformuota PLB Valdyba Čikagoje.

Rugsėjo 24 išsiuntinėti raštai Jungtinių Tautų aukštojo komisaro atstovui V.Vokietijoje, ZAFo (Zentralverband Ausländischer Flüchtlinge), kurio nariu yra ir Vokietijos LB, Feder.Vokietijos ir Nordrhein-Westfalijos vidaus reikalų ministeriams, CDU/CSU, SPD ir FDP frakcijų Bundestage pirmininkams, estų, latvių, ukrainiečių ir gudų tautinių komitetų V.Vokietijoje vadovybėms. Iš visų gauti atsakymai. SPD frakcijos pirmininkas H.Wehner spalio 10 raštu pranešė, kad "atsakingų institucijų žiniomis" Č. savanoriškai sugrižo į Sovietų Sąjungą, nors Dortmundo ir vyr.prokurorai bylą dėl Č. pagrobimo jau buvo prieš kelias dienas pradėję. Šis Wehnerio pranešimas VLB Valdybai iššaukė ašturių paklausimų bei komentarų Bundestage ir medijuose.

Spalio 7 porai lietuvių, išvykusiems į Eifelio kalnus atsikvėpti ir užsukus į restoraną, nepažįstamas asmuo papasakojo, kad Č. spalio 5, smarkiai sužalotas, iš Gütersloh išgabentas į Sov.Sąjungą, bet atsisakė pasakyti iš kur tai žinąs ir tuoj pasišalino.

Spalio 11 dpa pranešė, jog kažkas paskambinęs į vokiečių ambasadą Maskvoje ir pranešęs, kad Č., sunkiai sužalotas, guli ligoninėje.

Spalio 15, per vokiečių ^{televiziją} kalbėjęs vyriausybės informacijos vedėjas Grünwald, įvykį pavadino tik "Vorgang", bet ne "Fall". Vidaus ir užsienio reikalų ministerijų atstovai atsisakė ką nors apie bylą pasakyti.

Spalio 16 patirta, kad TASSas perdavė "Literaturnaja Gazeta" išspausdintą pasikalbėjimą su Č. Ten teigiama, kad Vokietijoje jis U.Forkert buvęs apsvaigintas ir visą laiką negalėjęs sąmoningai veikti. Tik po mėnesio jam pavykę atsipeikėti ir rugsėjo 13 pasprukti į sovietų ambasadą Bonnoje.

Spalio 18 popiet Č. byla buvo svarstyta Bundestage. CDU/CSU atstovai reikalavo, kad Č. būtų gražintas į Vokietiją. Tą pat dieną gauta telefonu iš Lietuvos žinia, kad Č. guli vidaus reik.ministerijos ligoninėje Vilniuje ir stropiai milicijos saugomas. Prašė tą žinią paskelbti.

Spalio 19 posėdžiavo Bundestago vidaus reikalų komisija. Pranešimą apie Č. bylą padarė vyr.prokuroras Rebmann. Tą pačią dieną Bundestage per debatus sporto klausimais CDU/CSU nariai pastebėję, kad jei pasitvirtintų Č.pagrobimas, būtų aiškus tarptautinių susitarimų pažeidimas ir apsunkintų vokiečių sporto santykius su sovietais.

Taip pat spalio 19 sovietai pakvietė ARD (I-televizijos programos) korespondentą Brand atvykti į Vilnių pasikalbėjimo su Č. Tą pačią dieną vakare nuotraukos iš pasikalbėjimo buvo perduotos vokiečių žiūrovams. Prieš televizijos kamerą Č. teigė, kad jis savu noru grižo į Sov.Sąjungą, tačiau atsisakė paaiškinti kokių kėliu. Sako, padėjo sovietų diplomatai. Tie, kurie jį pažino per mėnesį Vokietijoje, teigia, kad Č. televizijoje atrodė visiškai kitoks: labai suvargęs, lyg nesaivas. Kalbėjo užspringdamas.

Č. dingimą tebegaubia paslapties skraistė. Dauguma laikraščių ir po vokiečių televizijos korespondentų pasikalbėjimo su Česiūnu Vilniuje yra linkę manyti, kad mūsų tautietis buvo sovietų agentų jėga, apgaule ar kitokiu dar neišaiškintu būdu pagrobtas. Jei saugumo or-

- 26 -
 ganai tą žinią patvirtins, reikia tikėtis, kad vokiečių vyriausybė paprašys sovietus gražinti Česiūną į Vokietiją. To reikalauja ir Vokietijos LB Valdyba savo raštuose Bundestago vidaus reikalų komisijos pirmininkui Axel Wernitz ir Bundestago nariui dr. Böttsch, besirūpinantiems Česiūno pagrobimo bylos tyrimu. Vokietijos LB Valdyba palaiko ryšį ir su kitais vokiečių politikais bei medijais.

Grižę iš Lietuvos lankytojai pasakoja, kad Česiūno drama ten žinoma. Niekas netiki "Literaturnaja Gazeta", "Tiesos" ir kitų laikraščių pranešimais. Žmonės mano, kad Česiūnui susigražinti sovietai yra panaudoję apgaulę ir jėgą. Dabartinis jo likimas esąs liūdnas.

----- xXx -----

N u m a t o m i r e n g i n i a i

VOKIETIJOS LB DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

prasidės lapkričio 10-tą 9 val. Romuvoje. Numatyti trumpi Vokietijos LB Valdybos, jos įgaliotinių prie kraštų (landų) vyriausybių, LB apylinkių vadovų ir kitų lietuvių organizacijų bei institucijų (Vasario 16 gimnazijos, lituanistinių mokyklų vedėjų, Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos, Lietuvių moterų klubų federacijos, "Labdaros") pranešimai ir diskusijos bei nutarimai. Vakare įvyks draugiškas pobūvis su mokinių pasirodymu. Bus parodytas filmas apie IV PLJ Kongresą.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS IR POBŪVIS

Lapkričio 23-25 Hüttenfelde, Vasario 16 gimnazijos patalpose, ruošiamas Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavimas. Šeštadienį (lapkričio 24) vakare 19,30 val. įvyks linksmavakaris, į kurį kviečiami visi lietuviai, ypač arti gyvenantys. Bus šokių muzika, veiks baras ir pasirodys jaunimo talentai.

Iki pasimatymo!!!

VLJS VALDYBA

CENTRINIS VASARIO 16 MINEJIMAS

1980 ruošiamas Hüttenfelde vasario 23 didelėse Bürgerhaus patalpose (salė turi 400-500 vietų). Kalbės vienas žymiųjų vokiečių politikų. Kviečiama iškilioji Kanados lietuvių solistė Gina Čapkauskienė ir kt. Mūsų gimnazijos moksleiviai taip pat prisidės prie meninės programos atlikimo.

Vakare bus šokiai geram orkestrui grojant, turtingas bufetas, loterija

XXVII EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

įvyks 1980 rugpjūčio 9-16 Austrijoje, Innsbrucke. Savaitę moderuos direktorius V. Natkevičius (Romuva) ir dr. J. Norkaitis (Stuttgart). Organizacinę komisiją sudaro I. Joerg-Naudžiūnaitė (Wenns, Tirol), dr. A. Kušlys (Bern) ir Alina Grinienė (München).

Š.m. spalio 28 į Innsbrucką iš Vokietijos buvo nuvykę A. Grinienė, dr. J. Norkaitis ir dir. V. Natkevičius. Drauge su I. Joerg-Naudžiūnaite jie apžiūrėjo patalpas, kuriose vyks Studijų savaitė, ir susipažino su kitomis sąlygomis. Viena diena (maistas ir nakvynė) kainuos apie 30 DM. Aptarta ir programa, numatyti paskaitininkai.

RADIO LIBERTY

lietuviškos programos transliuojamos kasdien 17 val. 16, 19 ir 25 m bangomis. Kartojamos 21, 4 ir 6 val. Vokietijos laiku 31, 41 ir 49 m bangomis, o 4 val. dar ir 75 m banga.

M I R U S I E J I

O s k a r a s KIESELBACHAS mirė 1979 liepos 9 Būsime. Palaidotas liepos 13 to miesto kapinėse. Velionio šeima laidotuvių dalyvius pakvietė į svetainę kavos.

Buvo gimęs 1906 rugpjūčio 20. 1941 repatrijavo į Vokietiją. Vasario 16 gimnazijoje, kol ji buvo Diepholze, dėstė vokiečių kalbą ir kurį laiką ėjo direktoriaus pareigas. Liko našlė ir ištekėjusi dukra.

A d o l f a s HERMANAS, statybos inž.-architektas, mirė 1979 liepos 23 Wuppertaly. Palaidotas to miesto kapinėse šalia motinos. Paliko žmoną, seserį, brolius.

Buvo gimęs 1909 gruodžio 27 Šunskų kaime, Marijampolės apskr. Karo audra buvo nubloškusi į Lenkiją. Į Vak.Vokietiją pas brolius ir seserį atvyko 1977.

A n t a n a s IŠGANAITIS, VLB Neustadto apylinkės narys, mirė 1979 liepos 24. Palaidotas liepos 30 Neustadte/Holst.

Buvo gimęs 1912 gruodžio 16 Šiaudinėje, Šakių apskr.

V a n d a ŠTERNIENĖ-Gramšaitė, VLB Hamburgo apylinkės narė, mirė 1979 liepos 29 Hamburg-Farmsene. Palaidota rugpjūčio 6 Finkenriek kapinėse Hamburg-Wilhelmsburge. Laidojimo apeigas atliko ir gedulingas pamaldas atlaikė kun.V.Šarka. Buvo ilgametė lietuvių katalikų parapijos komiteto pirmininkė.

Buvo gimusi 1901 vasario 12 Vilniuje. Jos nuoširdžias paslaugas yra pajutę daugelis hamburgiškių.

O n a KLEINIENĖ-Hermanaitė mirė 1979 liepos 30 Geesthachte/Elbe.

Palaidota 1979 rugpjūčio 7 Spackenbergo Waldfriedhof kapinėse.

H e r m a n a s SEPTYNIUS, VLB Hanau apylinkės narys, mirė 1979 rugpjūčio 2 plaučių vėžiu. Prieš sudeginant lavoną krematoriume, laidojimo apeigas Hanau miesto kapinių koplyčioje rugpjūčio 8 atliko kun. Fr.Skėrys ir vietos kun.Happelt. Atsisveikinti susirinko apie 70 žmonių. Po apeigų visi buvo pakviesti į kavinę.

Buvo gimęs 1901 rugsėjo 23 Pagaldyniuose, Klaipėdos krašte. 1927 baigė Tauragės mokytojų seminariją ir mokytojavo įvairiose mokyklose. 1941 buvo paimtas į vokiečių kariuomenę, kur buvo vertėju. 1943 perkeltas į Daniją. Ten sulaukė karo pabaigos. Iki 1947 gyveno DP stovyklose, 1947-50 mokytojavo vokiečių mokykloje. Nuo 1950, gyvendamas Hanau, dirbo įvairius darbus. Iš dviejų santuokų susilaukė trijų dukrų ir sūnaus. Buvo susipratęs lietuvis ir evangelikas.

E m i l i s SKEBERDIS, dipl.inž., VLB Muncheno apylinkės narys, mirė kaulų vėžiu 1979 rugpjūčio 16 Munchene. Palaidotas rugpjūčio 22 Muncheno Nordfriedhof kapinėse. Sudėta daug vainikų, tarp jų ir VLB Muncheno apylinkės. Laidojimo apeigas atliko kun.Fr.Skėrys. Jautrius atsisveikinimo žodžius tarė firmos Moll atstovas ir VLB Muncheno apylinkės pirmininkas inž.R.Hermanas. Dalyvavo apie 80 žmonių. Po laidotuvių visi pakviesti į kavinę. Paliko našlę Birutę, dukrą Aušrelę, sūnų Mindaugą (Vasario 16 gimnazijos mokinį), tris seseris.

Buvo gimęs 1933 vasario 28 Kaune. 1952 baigė gimnaziją Biržuose, 1957 - Leningrado vandens transporto ir uostų statybos institutą dipl. inžinieriaus laipsniu. Dirbo inžinierium Rusnėje ir Vilniuje. Į V.Vokietiją su tėvais ir žmona atvyko 1959. Dirbo didelėje Bavarijos statybos firmoje Moll, kuriai suprojektavo ir įvykdė daug tiltų, hidroelektrinių, užtvankų ir kt. statybų. Labai rūpinosi savo vaikų lietuvių gyvenimu. Buvo įsijungęs į Vokietijos LB veiklą, keletą metų buvo VLB Muncheno apylinkės valdybos narys.

V i k t o r a s GULBINAS, VLB Muncheno apylinkės narys, mirė 1979 rugsėjį Diesene. Palaidotas rugsėjo 14. Buvo gimęs 1910 spalio 29.

D i s i d e n t a m s p a r e m t i a u k o j o :
(taša iš š.m. Nr.5/6)

Vytautas Damijonaitis iš Memmingeno	300,--DM
Kiti Memmingeno lietuviai	732,-- "
L.H.A.Krolius iš Bielefeldo, Laisvės Karys iš Hannoverio ir XY iš Bonnos po	20,-- "

Už aukas nuoširdžiai dėkojame.

Lietuvių persekiojimas okup. krašte nesiliauja. Jie reikalingi mūsų paramos. Š.m. spalio 30 Vilniuje suimtas Antanas Terleckas. Jis viešai gynė kaltinamus disidentus ir įtariamus dalyvavęs pagrindžio spaudoje. Akylesni skaitytojai bus pastebėję jo parašą po 45-ių pabaltiečių pareiškimu dėl Hitlerio-Stalino pakto ir reikalaujančiu apsisprendimo teisės Pabaltijo tautoms. Beveik tuo pačiu laiku suimta Tatjana Velikanova ir rusų pravoslavų šventikas Gleb Jakunin. Velikanovos parašą užtinkame po pareiškimu rusų disidentų, kurie remia 45-ių pabaltiečių pareiškimą (žr.1-4 psl.)

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Dr.med.Stasys Šereika iš Queidersbacho	100,--DM
Dr.med.Herbert Scholz iš Badenweilerio	67,-- "
Bronius Velykis iš Münsterio, dr.Edvardas Seika iš Augsburgurgo ir XY iš Saaro krašto po	50,-- "
XY iš Bonnos	40,-- "
Antanas Šiugždinis iš Hüttenfeldo, P.Bružas iš Liežo (Belgija), Ignas Šmigelskis iš Heuchelheimo, R.D.Möller iš Hüttenfeldo ir dipl.inž.Alois Panzer iš Hageno po	20,-- "
Danutė Mikalonienė iš Argentinos US \$	20,-- "

Ačiū.

J i e š k o j i m a i

Antanas MAŽEIKA (313 Kingsway Park, Davyhulme, Manchester M31 2EF England) jieško savo draugų, tarnavusių per karą 3-me Savisaugos batalione, daugiausia 1917 ir 1918 gimimo. Jie jam labai reikalingi.

Jieškomas Vladislovas LIUDKEVIČIUS, gimęs 1920 birželio 15 Paukadažių k.,Panoterių valsč., Ukmergės apskr. 1944 liepos-rugpjūčio mėn. išvarytas į Vokietiją. 1946 gyveno Kassel-Mattenberg, Ausländer Lager, Bar.24, Zim.11.

V e d y b i n ė p a j i e š k a

Vos vasaros amžiaus sulaukus, bet pavasariškai miela lietuvaite, inteligentė, patraukli blondinė, gyvendama toli nuo lietuvių susiejimų, šiomis eilutėmis jieško gyvenimo draugo savo įkyriam vienišumui baigti. Lietuvi Adomai, jei ir Tu esi vienišas, dar laisvas ir stipriuose 40-50 meteliuose, pasikeiskime laiškais. Jei vienas kitam patiksime, gal sukeisime žiedus, nepatiksime - gražinsiu laišką (ir foto) išlaikydama paslaptį. Tavo mielą laišką man persiųs: R.D.Möller, Baumgartenstr.22, 6840 Hüttenfeld. Vieniša Jieva.

L I E T U V I Ų K U L T Ū R O S D R A U G I J O S S U V A Ź I A V I M A S

kviečiamas gruodžio 1 ir 2 Freudenstadte, Landhausstr.49.
Gruodžio 1 - 11 val.metinis LKD narių susirinkimas, 13 val.pietūs, 14,30 val. Br.Lipšienė apie "Raudono arklio vasarą" Ed.Cinzo, 16 val. kava, 17 val. dr.J.Grinius apie socialistinį realizmą ir lietuvių literatūrą, 20 val. pobūvis su šaltu bufetu. Rič.Daunoras žadėjo padainuoti.
Gruodžio 2 - 9 val. pamaldos, 10 val. dr.A.Veigel-Plechavičiūtė apie Česiūno dramą, 12 val. pietūs ir atsisveikinimas. Apie dalyvavimą prašoma pranešti raštu arba telefonu 07441-4162. LKD VALDYBA